

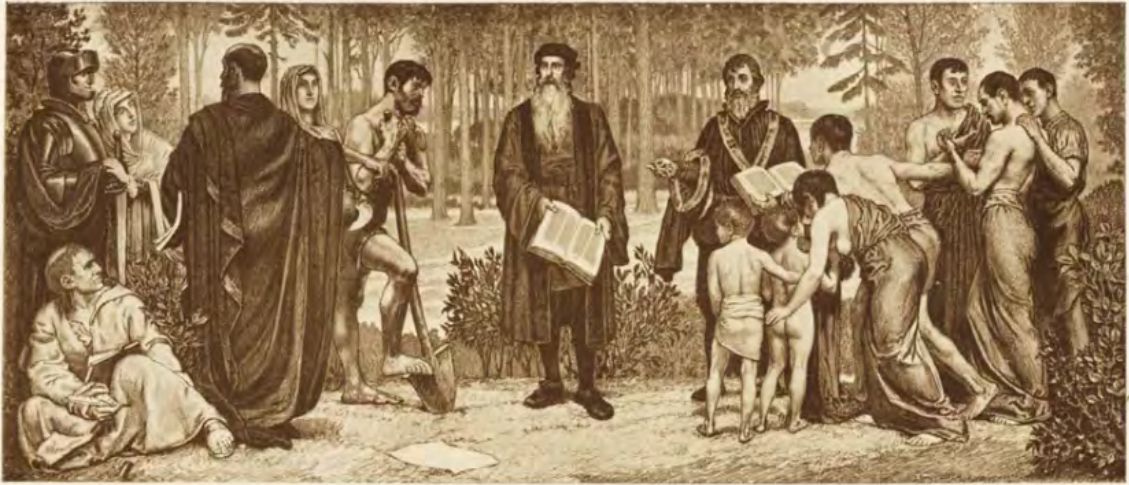
בערטהאלד

שריפטגיסעריי
און מעסינגליניע פאבריקן
אקציענגעזעלשאפט

בערלין בעל-אליאנס-גאס
לייפציג + שטוטגארט + וויען און ריגא

Die Drucklegung dieses Katalogs erfolgte in unserer Hausdruckerei

Z U M G E L E I T

Der vorliegende Katalog hebräischer und jüdischer Schriften, der erste in dieser Art, dürfte eine große Lücke ausfüllen, die im hebräischen Druckwesen bisher bestanden hat. Der Katalog enthält nicht nur die Schriften selbst, sondern auch zahlreiche Beispiele, wie sie in Büchern und Feindrucken verwendet werden können. Er ist eine Vorbilder-Sammlung für den hebräischen Typographen, dazu bestimmt, ihm den Anschluß an die abendländische Buchdruckerkunst zu erleichtern.

Während meiner vieljährigen Tätigkeit als Inhaber der Schriftgießerei Joseph Tscherkassky in Kiew hatte ich nicht die Möglichkeit, den von mir gehegten Gedanken der Vervollkommnung der hebräischen Druckschriften auszuführen. Erst durch die weitgehende Unterstützung der Firma H. Berthold A.-G., der größten Schriftgießerei der Welt, kam ich in die Lage, meine Pläne in großem Umfange zu verwirklichen.

In jahrelanger mühsamer Vorarbeit habe ich die Bertholdschen Bestände an hebräischen Schriften mit Hilfe erster jüdischer Schriftkenner und Buchdrucker durchgesehen, und ich gebe mich der Hoffnung hin, in Formen wie in technischer Durchführung das denkbar Beste und Vollkommenste gefunden zu haben.

Ich glaube nur einer Dankespflicht zu genügen, wenn ich für die vielfältige literarische und technische Beratung seitens der Direktoren Dr. Jolles und Erwin Graumann diesem Werke die Bildnisse der genannten Herren voransetze. Das Datum der Veröffentlichung ist der Tag des 25jährigen Direktions-Jubiläums des Herrn Dr. Jolles.

Joseph Tscherkassky

Berlin, den 5. April 1924

Leiter der Orientalischen Abteilung der
Schriftgießerei H. Berthold AG.

Dr. Jolles

BERLIN - DIRECTION

פ א ר ו א ר ט

ער קאמאלאג פון העברעאישע און יידישע שריפטן, וואס איז דער ערשטער אין אזא ארט, זאל אויספילן א גרויסן חסרון וואס איז ביז אהער באשטאנען אין יידישן דרוק. דער קאמאלאג אנטהאלט ניט בלויז שריפטן, נאר אויך א סך ביישפילן ווי מען זאל די שריפטן באנוצן אין ביכער און פיינע דרוקארבעט. דאס איז א זאמלונג פון מוסטער ארבעט פאר דעם יידישן און העברעאישן דרוקער, כדי צו פארבעסערן דעם געשמאק פון דער קינסטלערישער דרוקארבעט.

אין די לאנגע יארן וואס איך האב געארבעט אין מיין שריפטגיסעריי אין קיעוו האב איך טעכניש ניט געהאט די מעגליכקייט צו פארפולקאמען די יידישע דרוקשריפט. ערשט דורך די שטיצע פון דער פירמא בערטהאלד א-ג., די גרעסטע שריפטגיסעריי אין דער וועלט, איז מיר מעגליך געווארן דאס אויסצופירן ווי עס איז דא אנגעוויזן אין דעם קאמאלאג.

אין יארנלאנגער, שווערער ארבעט האב איך דורכגעזעען די שריפטן פון בערטהאלד מיט דער הילף פון די בעסטע קענער פאר יידישער שריפט און דרוק, און איך האף, אז איך האב געפונען די בעסטע פארמען, סיי אין טעכנישער סיי אין עסטעטישער הינזיכט.

אלס דאנק פאר די פיל ליטערארישע און טעכנישע עצות פון די דירעקטארן ד"ר אסקאר יאלעס און ערווין גראומאן גיב איך דא וייערע בילדער. דער מאג אין וועלכן דער קאמאלאג ערשיינט איז דער מאג פון 25 יעריקן זיכילעאום פון ד"ר אסקאר יאלעס אלס דירעקטאר.

יוסף טשערקאסקי

אנפירער פון דער אריענטאלישער אפטיילונג
דער שריפטגיסעריי ה. בערטהאלד א-ג.

בערלין, 5 אפריל 1924

Henry J. Munroe

BERLIN

تمهيد و توضيح

دفتر النماذج، هذا الذي نعرضه على الانظار و الاختبار، والمشمول على حروف عبرية، والذي هو اول «كأنالوج» من هذا القبيل، يتم الفائدة لاهل الطباعة، ويملاً فراغا بقى الى الآن في هذه الصناعة. ولا يحتوي هذا الدفتر على الحروف البسيطة فحسب، بل انه يشتمل ايضا على امثال كثيرة لما يمكن ان يستعمل في المكتوبات والمستنسخات المزوقة، والمطبوعات المؤثقة. فهو دليل لطابعي الكتب العبرية يرشدهم الى توخي تجميل الطبع بطرق التزيين والتزويق الغربية، ويسهل لهم القيام بذلك التجميل. لم يتمكن في اثناء اشتغالي بإدارة مصنعى الخاص بصب الاحرف في كييف - وهو المصنع المدعو باسمي في الروسية - من انفاذ مرادى في اكمال تحسين الطباعة العبرية بتحسين حروفها، ولكننى بفضل المساعدة الكبيرة التي امدتني بها شركة ه. برتهولد المساهمة - وهي اكبر شركة في العالم لصب الاحرف المطبعية - تمكنت من التوصل الى تحقيق ماآرنى في هذا التحسين الذي حصلت فيه على نتائج عظيمة. ولقد قضيت مدة اعوام في فحص اللوازم المطبعية العبرية الموجودة لدى الشركة و في تحسينها، مستعينا في هذا العمل الصعب بخبراء ذوى كفاءة عالية في الامام بشئون الاحرف العبرية و مقتضيات الطباعة اليهودية، و انى آمل ان تتأكد لدى اهل الطباعة صحة اعتقادى لتوصلى الى احسن ما يمكن ان يدرك من جهة حسن الاحرف و حصولها على الشروط الفنية.

و انى لارى من واجبي شكر جنابى المديرين الدكتور يوليس وءاروين جراومان اللذين اضع في هذا الدفتر صورتيهما تقديرا لآرائهما الادبية والفنية القيمة التي تفضلا بامدادى بها. و يسرنى ان يكون تاريخ نشر هذا الكأنالوج تاريخ اليوم الخامس والعشرين لذكرى لتولى الدكتور يوليس مقاليد الادارة.

يوسف نركاسكى

القائم بإدارة القسم الشرقى في شركة ه. برتهولد المساهمة لصب الحروف المطبعية.

برلين، ٥ أبريل سنة ١٩٢٤

LEIPZIG

P R E F A C E

This catalogue of Hebrew and Jewish Types the first of its kind should redress a great deficiency hitherto existing in Hebrew printing matters. The catalogue contains not only the types but also numerous specimens such as might be employed for books and fine printing. It is a collection of specimens for the Hebrew typographer intended for facilitating to him the connection with the western art of printing.

During my long years' activity as owner of the type-foundry Joseph Tscherkassky in Kiew I had no chance of carrying out the long entertained idea of perfecting the Hebrew types. Only by assistance on the part of the firm H. Berthold A.-G. the largest type-foundry in the world I was able to realize my plans to this great extent.

It took me long years' toilsome preparatory work to examine the Berthold stocks of Hebrew types with the aid of leading Jewish type experts and typographers and I hope I have found the best and most perfect as regards shape and technical make.

As it is a mere duty to me to thank the Directors Dr. Jolles and Erwin Graumann for their many literary and technical advices, I put the photos of these gentlemen at the head of this book.

The date of publication is the day when Dr. Jolles celebrated his 25 years' jubilee as Director.

Joseph Tscherkassky

Berlin, 5th April 1924

Manager of the Oriental Department of the
Type-Foundry H. Berthold AG.

WIEN

ה ק ד מ ה

קמלוג הזה של אותיות עבריות, הראשון במיניו, בא למלאות חסרון גדול במעשה הדפוס בישראל עד היום. בקמלוג שלפנינו נכנסו לא אותיות בלבד אלא אף כמה וכמה דוגמאות של דפוס הדור ומזופה ומעוטר, להראות כיצד ראוי להשתמש בהן בספרים ובשאר דברים שבדפוס. והרי זה אוצר של משלים ודוגמאות למדפים העברי, להקל עליו להתקרב ליפיותה של מלאכת הדפוס המצויה בעמי המערב.

בכל אותן השנים המרובות שהייתי עוסק בבית יציקת האותיות שלי בקיוב לא הגעתי לבצע את משאת נפשי מאז — לשכלל את צורת הדפוס העברי. עד שבאתי בדברים עם הפירמה של ברתולד, בעלת בית יציקת האותיות הגדול שבכל העולם, ובסיועה עלה בידי להביא את מחשבת לבי לידי מעשה, ובמדה מרובה.

ביגיעת שנים רבות בחנתי את אוצרות האותיות שבבית יציקתו של ברתולד, בסיועם של מומחים לאותיות ולמעשה הדפוס, ואני מקוה שעלה בידי למצוא את המשובח ואת המשוכלל ביותר בין בצורות ובין בשמוש הטכני.

וכדי להחזיק טובה לדירקטורים שבבית יציקתנו, לד"ר אוסקאר יולס ולמר ארווין גראומאן שעמדו לימיני בעצותיהם הטכניות והספרותיות, אני נותן בתחלת הקמלוג את תמונותיהם. והרי יום צאת הקמלוג מן הדפוס חל ביום חצי היוכל, יום מלאות עשרים וחמש שנה לעבודתו של מר ד"ר אוסקאר יולס כדירקטור.

יוסף משרקסקין

מנהל המחלקה האוריינטלית
שבבית יציקת האותיות של ה. ברתולד
חברת מניות

ברלין, 5 אפריל 1924

STUTT GART

P R E F A C E

Le catalogue présent, de caractères hébreux et juifs, le premier dans son genre, est appelé à combler une grande lacune qui s'est manifestée jusqu'ici pour l'impression de l'hébreu. Ce catalogue ne contient donc pas seulement les différentes sortes de ces caractères mêmes, mais renferme également de nombreuses applications, telles qu'elles peuvent être utilisées pour l'impression des livres et autres impressions de luxe. Il représente un recueil de modèles et exemples pour le typographe hébreu, et est destiné, en même temps, de lui faciliter le raccord avec l'art typographique des pays occidentaux.

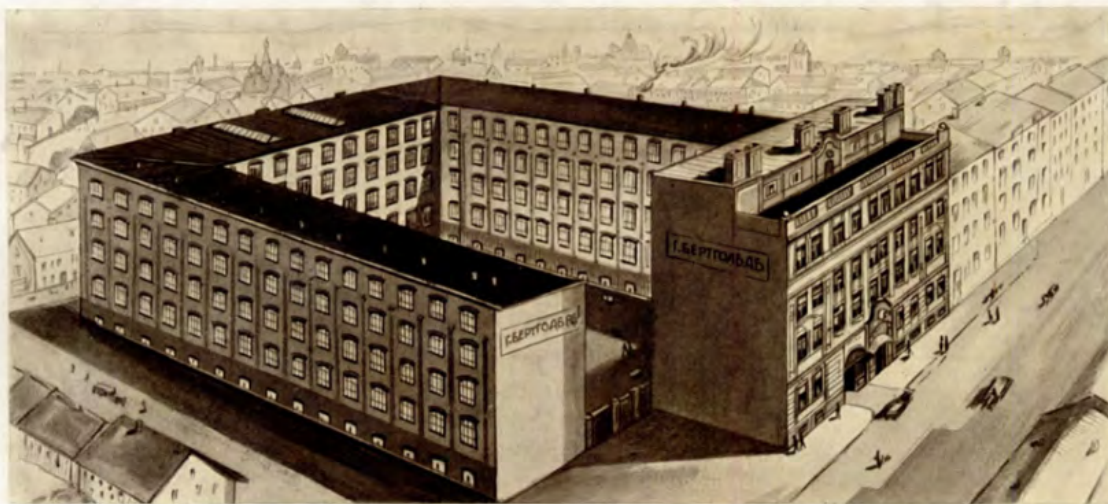
Pendant les longues années de ma profession, comme propriétaire de la fonderie Joseph Tscherkassky, à Kiew, je n'ai pas eu la possibilité de mettre en pratique l'idée que j'ai poursuivie depuis longtemps, c'est à dire, de porter mes efforts à la perfection des caractères hébreux, et c'est seulement par l'appui efficace de la maison H. Berthold A.-G., la fonderie la plus importante du monde, que j'ai été à même de réaliser mes projets dans une vaste ampleur.

Par un laborieux travail préparatoire durant de longues années, avec l'aide d'hommes du métier les plus qualifiés pour la langue, et des imprimeurs juifs, j'ai révisé les caractères hébreux des fonderies H. Berthold A.-G., espérant avoir trouvé la solution la plus heureuse, tant pour les formes des lettres mêmes, qu'au point de vue technique.

Je crois d'autre part ne pas pouvoir mieux répondre à mon devoir de reconnaissance envers les Directeurs, MM. Dr. Jolles et Erwin Graumann, pour leur précieux concours, tant littéraire que technique, à l'édition de cette œuvre, qu'en présentant leurs portraits en première ligne. La date de l'édition est celle du 25e anniversaire du Directeur, Mr. Dr. Jolles.

Berlin, le 5 Avril 1924

Josef Tscherkassky
Chef de la Section Orientale des fonderies
H. Berthold A.-G.

PETERSBURG

DO ŁASKAWEJ WIADOMOŚCI

Pzedłożony katalog czcionek hebrajskich i żydowskich jako pierwszy w swoim rodzaju, winien zapelnąć lukę, która dotąd dawała się odczuć w hebrajskim drukarstwie. Katalog ten przedstawia nie tylko same czcionki lecz także liczne przykłady jak je można stosować w książkach i lepszych robotach drukarskich. Stanowi on zbiór wzorów dla hebrajskiego drukarza, który mu ma umożliwić przystosowanie się do nowoczesnej europejskiej sztuki drukarskiej.

W czasie długoletniej mojej czynności jako właściciel odlewni pod firmą Józef Tscherkasski w Kijowie, nie miałem sposobności do przeprowadzenia od tak dawna upragnionego zamiaru udoskonalenia hebrajskich czcionek drukarskich. Dopiero dzięki silnemu poparciu firmy H. Berthold T-wo Akc., będącej największą odlewnią czcionek na świecie, udało mi się zrealizować moje plany w wielkich rozmiarach.

W długoletniej pracy przedwstępnej, przy pomocy wybitnych znawców czcionek żydowskich i drukarzy, zbadalem zasoby hebrajskich czcionek Bertholda i mam nadzieję, że to, co wprowadziłem, jest pod względem technicznego wykonania najdoskonalszem i najzupełniejszym.

Sądzę też, że spełnię tylko obowiązek wdzięczności za wielostronną poradę literacką i techniczną, której mi nieskapili dyrektorowie Dr. Jolles i Erwin Graumann, podając ich portrety na czele tego dzieła. Dniem publikacji jest dzień obchodu 25 letniego jubileuszu dyrektora Dra Jollesa.

Józef Tscherkasski

Berlin, 5 Kwietnia 1924

Kierownik oddziału pism hebrajskich odlewni
H. Berthold T-wo Akc.

יוגנט באוועגונג
פאר קולטור און
בילדונג • חיפה

פון אונטן ארויף מוז די גע-
זעלשאפט געבויט ווערן /
אויף דעם מאטעריעלן יסוד
פון געברויך / ערשט דאס
וויכטיגסטע / עסן-טרינקען
וואוינען-שלאפען-קליידונג
און באהייצונג / דאן דאס
אמת'ע: די דורכדרינגונג
פון דער נוצליכקייט מיט
דער מענטשליכער לעבנס-
אנשוואונג: צום סוף אלס
קרוין די פון זיינעם ווילן
זעלבסט באצוועקטע שיינ-
קייט, דער שפיץ אויף דעם
טורם פון דער געזעלשאפט.
א חוץ דער ארבעט געהערט
אויך צום לעבן דער לעבנס-
גענוס ווי נאטור, קונסט און
ווייטערע בילדונג - דאס
וואס די קולטור באשאפט.

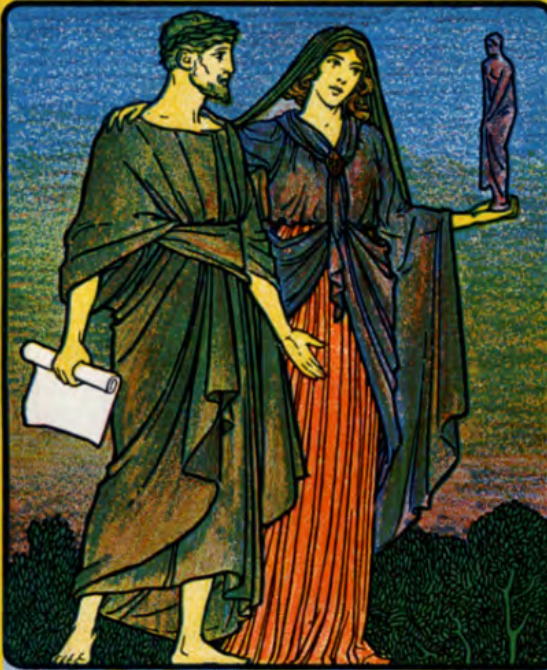
דער פאריין האט זיך געשטעלט פאר אנ'אויפ-
גאבע צו באקענען זיינע מיטגלידער מיט דער
שיינקייט פון דער נאטור, דורך דעם לערער
ד"ר ראזענוויין וועלכער האלט ביי אונז אין
פאריין לעקציעס איבער נאטור-וויסנשאפט.
אויך האט דער פאריין אדראמאטישע גרופע
וועלכער וועט אין דער צוקונפט אויפפירן

שריפט פראנק-ריהל, אקסידענץ-שמוק-
סעריע 138R מעסינגליניען איינפאסטונג

דודי צח כעורב:
 ואדום דגול עיניו כיונים
 מרבבה: ראשו על אפיקי מים
 כתם פז קוצותיו רוחצות בחלב
 תלתלים שחורות יושבות על מלאת:

שריפת מירימ, ראמועס-ווינגעטן סעריע 170 אקסידענץ-
 שמוק-סעריע 138R, ראנד און האלב-קרייו מעסינגליניען

קאטאלאג

די אויסשטעלונג פון די אויסגעצייכענסטע
סקולפטורן פון די בעסטע יידישע קינסטלער,
וועלכע קומט פאר אין די מארמאר-זאלען.

פראטעקטאראט
פראפ. זילבערשטיין
ירושלים

שריפט פראנק-ריהל. אויבן פלאקעט-
וויגנעטע Nr. 6257 אונטן ראמועס-
וויגנעטן. ארום מעסינגליניען Nr. 819

אידישער קונסט-אווענט

א לוסטיג פראגראם

הומאריסטישע פאראדיעס, פאלקס-לידער, ראד-מאנסן, שארושן, קופלעמן, דעטן, מערצעמן, צור-זאמענגעשטעלט פון אלע ארטיסטן. גרויסער טאר.

אינים זאל «פילהארמאניע»

שריפט מרובע אין מאגאליט, מעסינג איינפאסונג-ליניען, פלאקעטע-ווינגעטע, Nr. 86293, רעמסס-ווינגעטן

שריפט מרובע, רעמסס-ווינגעטן,
מעסינג איינפאסונג-ליניען

ספר תהלים

פריו יתן בעתו
 ועלהו לא יבול וכל
 אשר יעשה יצליח.
 לא כן הרשעים כי
 אם כמוץ אשר
 תדפנו רוח. על כן
 לא יקומו רשעים
 במשפט וחטאים
 בעדת צדיקים, כי
 יודע יי דרך
 צדיקים ודרך רשעים
 תאבד.

אשרי האיש אשר
 לא הלך בעצת
 רשעים ובדרך
 חטאים לא עמד
 ובמושב לצים
 לא ישב, כי אם
 בתורת יי חפצו
 ובתורתו יהגה
 יומם ולילה.
 והיה כעץ שתול
 על פלגי מים
 אשר

שריפט פראנק-ריהל, ציראט-סעריע, Nr. 127 R,
 פלאקעטע-צירשטיקער סעריע, 669 רעמסס-ווינגעטן

האנוא 873

טעלעפאן:

יוסף אברהאמזאן

בוימשול, זאמענצוכט און האנדעלס-גערטנעריי
שארלאטענבורג
אויגסבורגער-גאס עקע פאזאנען-גאס

לשנה טובה תכתבו!

צום אנהוב פון נייעם יאר ערלויב איך מיר זיך ווענדן צו אייך מיט דער ביטע, דאס ביים איבערגעפן אייערע באשטעלונגן זאלט איר געדענקן אין דער פאקאנטער לייסטונגספעאיקייט פון מיין הויז, וועלכעס בלייבט שטענדיג טריי אייער וואונש צו פאר-ווירקליכן. פאר אייער איבערגעגעבענקייט צו מיר דאנק איך אייך זעהר און חתמ'ע הויכאכטונגספאל

יוסף אברהאמזאן

שריפט פראנק-ריהל, ווינגעטן-סעריע G 131 724 Nr.
איינפארביק, מעסינג איינפאסונג-ליניען

שנה בשבת תענוג - הכל
 מודים; לרבות מניקה לבנת-
 הגלגלת ברפתה על מצע קני-קש
 זהבהבים, ליד עביט מלקק וגוי.

בדיצה-קפיצה יצאה לרה
 החבריה החוצה לשחקי ומי זה
 היה האחרון שבחבורה? - וכו'.

מה הילדים נשאו קול, לחלל
 הפתח בשרו? - «סבתא, סבתא
 באה!» אפס ברדתה את השלגית
 שבילה הקטנים חסמו: אלינו.

אמנם היו במחזור-אידיליות זה, בצורתו הראשונה, מגרעות ציוריות, סרוסי-
 סגנון ושעתה, בדפוס, נתקנו כמעט כולם; אבל ברור היה: לפני עומד סופר
 בקומתו שלו ובצביונו שלו, כשרון שהגיע לפרקו, המדבר אל הקורא וכו'.

שריפט פראנק-ריהל, אקסידענץ-שמוק סעריע 138 R
 מעסינג איינפאסונג-ליניען, רעמסס-ווינגעטן

יעקב ובנו יוסף

אלה תלדות יעקב: יוסף בן-
שבע-עשרה שנה היה רעה

את-אחיו בצאן ויבא יוסף את-דבתם
רעה אל-אביהם: וישראל אהב את-
יוסף מכל-בניו כי-בן-זקנים הוא
לו ועשה לו כתנת פסים: ויראו אחיו
כי-אתו אהב אביהם מכל-אחיו
וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלום:

ויראו אתו מרחק ובטרם יקרב
אליהם ויתנכלו

להמיתו: ויאמרו איש אל-אחיו הנה
בעל החלמות הלזה בא: ועתה לכו וגו'.

וישב ראובן אל-הבור וכו'.

קטעים מ"ספורי המקרא" חלק ראשון.

שריפט פראנק-ריהל, רעמס-ווינגעטן
פלאקעטע-וויגעטע 86289

טרעפפונקט
פון רוסישע
אידן

לייב בלום

דער פארנעמסטער רעסמאראן איז
ווידער געעפענט געווארן. א ערשט
קלאסיגע אידישע קיך אונטער דער
אויפזיכט פונ'ם ראבינער דר. בערנ

שריפט מרובע און מאגליט, וויגנ. R 6045 אקסי-
דענץ-שמוק סעריע R 138 מעטינג איינפאסונג-ליניען

ניי ערשינען!

פארלאג «נאטור»

דאס וויינרייכע רהיינלאנד

געשיכטע און געאגראפיע

פון פראפעסאר דר. אלפרעד בערגעמאן

אס לאנד פון וואסקן-וואלד, וואס איז מיט וויינטרויבן באוואקסן און געקרוינט פון די הערליכסטע שלעסער, איז דער שענסטער און רייכסטער טייל פון דער רהיין-פראווינץ. דידעס-היים, פארסט און וואכנהיים דאס זיינען די וועלט-בארימטע איידעלסטע וויינמארקן. דא באווייזט דער מאנדעלבוים מיט זיין ווייסן און דער פירזיכבוים מיט זיין ראזן שפראצן דעם פרילינג, און ביידע ברענגען רייכע פרוכטן. די איידעלע קאסטאניען-וועלדער לאזן פאלן אום הערבסט זייערע רייפע, פיינשמעקענדע פרוכטן צו דער ערד און דאס ברענגט דעם גאנצן שטח אין א רויטן און געלבן אויסזעהן. אום זומער אבער, ווען די תבואה איז רייף, און דער וואנדערער שטייט אויף די בערג און קוקט נאך מעריב, אויף די פרוכטבארע פעלדער פון דער רהיין-געגענד, האט ער דעם איינדרוק, אז דאס גאנצע לאנד איז באזייט מיט גאלד. די פרעכטיגע דערפער מיט זייערע מאלע-רישע גאסן בארייכערן די שיינקייט פון דער נאטור.

שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה בך:
 מה תחזו בשולמית כמחולת המחנים: מה
 יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים: אני לדודי
 ועלי תשוקתו: אל תראיני שאני שחרחרת
 ששזפתני השמש: מי יתנך כאח לי יונק שדי
 אמי אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי:

שריפט מיריאה, פלאקט-ווינגעטע 6293 B אקסידענץ-
 שמוק סעריע R 138 ראמועס-ארנאמענטן סעריע K 170

ארג

אריענט-רייזע-געזעלשאפט

ווער פון אונז אייראפעער האט נישט אמאל געהאט דעם ווילן אנצוקוקן די אלטע ביב-ליש-היסטארישע שטעט אין אריענט? דורך דעם נייעם אויסגעפונענעם קבר פון דעם קעניג תות-אנך-אמון איז דער ווילן צו אזא רייזע נאך שטארקער געווארן. די שטערונג-גען פון שיק-פארקער און די גרויסע הוצאות מאכן דאס פאר אונמעגליך. אונזער געזעל-שאפט האט מיט דער אונטערשיצונג פון עקספרעס-רייזע-געזעלשאפט באשלאסן דעם רייזע-פארקער צו ערלייכטערן. מיר האבן אויך איינגעארדנט געזעלשאפט-רייזעס. אינסטיטוציעס קאנען איינארדנען אן איינמאליגע רייזע הין און צוריק. די שיפן פאָרן אָפּ אלע צוויי וואכן.

ירושלים - חיפה

בערלין - לאנדאן

שריפט פראנק-ריהל, ראמוס-ווינגעטן סטריע ק 170

די קונסט פון לעבן און געזונד

עצות פאר געזונדע און קראנקע. דער בעסטער פירער ווי דער מענטש זאל אין זיין טאגטעגליכן לעבן זיך אויפפירן. לויט די סימנים פון א קראנקהייט, וואס באווייזן זיך, קאן נאך דער מענטש נישט אור-טיילן, אויב דאס איז א צופעליגע שוואכקייט אדער א אנפאנג פון א געוויסער קראנקהייט. דאס בוך ברענגט אין ערשטן טייל אין קלאר-סישער פארם אקורצע אויפקלערונג איבער אלע געזונדהייטס-פראגן. אויך ווייזט דאס בוך אן די אורזאכן פון געזונד-אונטערנאנג און לערנט די אמתע קערפער-קולטור; גיט דעם שליסל צו א שטענדי-קער ארבעטס-קראפט. דער צווייטער טייל ערקלערט די אנשטייאונג פון איינצעלנע קראנקהייטן.

מעדיצין-פארלאג

שריפט מאגאליט, אויבן פלאקעט ווינגעטע B 6284 a
אונטן די מיטלסטע ווינגעטע סעריע G 131 Nr. 721

מעדעם-אוונט

שריפט פראנק-ריהל, פלארא-שמוק סעריע 126G
 אריבן ווייגעטע 727 G, אונטן ראמועס-ווייגעטע

H. BERTHOLD AG - די בערטהאלד אג

שרישט פראנק-ריהלי, אקסידענץ-שמוק R 133

אין אונזער לאנג־עקזיסטירנדע גלאד־און פארצעלאן־
 פאבריק ווערן אויסגעארבעט: וואזן, וואזאנען, גלעך־
 זער, טעלער און נאך אלע אנדערע גלאד־זאכן. אויך
 האבן מיר געעפנט אין אונזער פאבריק אבאזונדערע
 אפטיילונג פון האנד־קונסט־מאלעריי וועלכע גיט
 ארויס דאס שענסטע און מאדערנסטע געפעס־מוס־
 טערן און פרייזן געפונען זיך אויף דער אנדערער זייט.

אויף דער אינטערנאציאנאלער אויסשטעלונג אין
 לאנדאן האט אונזער פירמא באקומען פיל גאלד־
 דענע און זילבערנע מעדאלן.

שריפט מיריאם, ראמועס־ווינגעטן,
 אקסידענץ־שמוק סעריע R' 138 Nr.

מיר האבן אין פיל גרעסערע שטעט ווי בערלין,
 לייפציג, דרעזדען, האמבורג געעפנט גרויסע
 מוסטער־אויסשטעלונגען וועלכע מיר בעטן די
 געערטע געזעלשאפט צו באזוכן. דאס הויפט־
 געשעפטס־ביורא געפינט זיך אין בערלין מאטץ־
 גאס 69, הויפט־קאנטאר פאטסדאמער־גאס 82.

אקטידענץ-שמוק אין טיר-קרייז ווינגעטן 138 R
ראמזעס-ווינגעטן סעריע 170 שריפט פראנק-ריהל

דער איבעראל באקאנטער קאלענדאר איז
 אויך דאס יאר אין פיער פארבן געדרוקט,
 אויך ברענגט ער אין א גרויסער צאל קינסט-
 לער-בילדער און גיט א איבערבליק איבער
 אלע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און
 זייער טעטיקייט פון די לעצטע צוויי יאר.

שריפט פראנק-ריהלי פלארא-שמוק סעריע G 126

ה. בערטהאלד אג - H. BERTHOLD AG

אנגראַ- און עקספארט-הויז פון וויין און זיד-פרוכטן אקצ-געז.

יצחק נח קאץ

פיליאלן אין ארץ-
 ישראל: תל-אביב,
 ירושלים, צפת, יפו,
 טבריה, מלול, בית-
 הכרם, פתח-תקוה,
 זכרון-יעקב, ראש-
 פנה, ראשון-לציון,
 גליל, נחלת-יהודה,
 פיליאלן אין אויס-
 לאנד: רוים, קאירא
 קרים, אנטיוכיה,
 אלעקסאנדריע און
 קאנסטאנטינאפאל

רויט-וויין, ווייס-
 וויין, זיס-וויין, גע-
 צערטער-וויין, אי-
 טאליענישער וויין,
 אונגארישער וויין,
 שפאניש-פארט-
 געזישער וויין, לי-
 קער, פונש, אלאש,
 שאמפאן און נאך
 פיל סארטן פון די
 בעסטע וויינען און
 די פיינסטע אויס-
 געוועלטע פרוכטן

טעלעגר. אדרעס. חיפה. תל-אביב-גאס. מערקור חיפה

הערצל-קאנצערט

פילהארמאניע-ארקעסטער
 צום גונסטן פאר ארימע קינדער-היימען אין ווארשע

איינטריטס-קארטע
 צענטראל זאל (מכבי) לעשנא און רימארסקא-גאס

שריפט פראנק-ריהל שמוק סעריע Nr. 138R אייבן קא-
 לענדער-ווינגעטע 3934R אונטן רעליג. ווינג. Nr. 448G

H. BERTHOLD AG - ה. בערטהאלד אג

הכתבת לטלגרמות
ירושלים: ברלין-פאלעשטיין; תל-אביב: מאיר פרץ.

ומאיר פרץ

בקרו חנותנו בתל-אביב

האחים הנך

משרד מרכזי: ירושלים

התוצרת נאה ועוצרת כח לעמוד בפני ההתחרות הגדולה של הסחורות המוכרות מחו"ל. כמו כן מסיע הסינדיקט ליצרנים הועירים לתת מהלכים לתוצרתם. במשך זמן קיומה, שלמה החברה שכר עבודה לפועלים סך אלפי ל.

המ

זה הוא החותם של החברה שלנו

מטרתה העיקרית של החברה: פתוח התעשייה בארץ. רב ההון שהושקע על ידה (אלף לירה) הוצא בארץ בתעשיות בגדים, כתנות, כובעים. בשנת תרפ"א נוסד ע"י הסינדיקט בית-חרשת לתפירת בגדים כיפו שהעסיק פועלים רבים.

סניפים: חיפה - צפת - טבריה - ברלין
המרכז לסיטונות תל-אביב רחוב הרכבת

ירושלים תרפ"ה

אנו מבקשים מאת כל לקוחותינו בארץ ליטא שיפנו אל בית מסחר הספרים הנ"ל בכל עניני קניית ספרינו

חברה להוצאת ספרים
תל-אביב - ברלין - יפו

חברה להוצאת ספרים
תל-אביב - ברלין - יפו

ביבליותריקה של ספרי מופת מספרות העמים

היאותה, מאת וו. לונגפלד בתרגומו של ש. טשרניחובסקי, הרמן ודורותיאה מאת וו. גתה בתרגומו של ש. בן-ציון.

שריפט מרובע, טראנק-ריהל און מאגאליט, אויבן שמוק-
ווינגעטע 988 G, אינטן אקסידענץ-שמוק Nr. 138 R

חברת רעננה • יפריחיה

יעדער איד

וואס האט אייך זיך געטמען אהוב צו גאילת ובנין הארץ, מוז זיך בא-
טויליגן אין דעם אייפבו פון אינווער רעננה. ניט נאר ער העלפט דער-
מיט געהנטער קומען צו גאילת ובנין הארץ, און ניט נאר ער העלפט
שאפן אייביגס פאר די זונגע לייט אינווערע, וואס קומען און העלפע זיין
נען טאריגס צו קומען אין אינווער לאנד אום צו בויען אידן, נאר ער טוט
אנטע זאך פאר זיך און זיין פאמיליע וואס ווילן פארן קיין ארץ-ישראל
און וועט געוויס ניט הרפה האבן אייך דעם אינוועסטמענט.

יעדע נחלה

אין ארץ ישראל הארץ דען זיין אין אשעהנערן און אידעאלערן פלאץ
זיי אינווער "רעננה" דאס לאנד איז ניט, אין אין צענטער פון אידישן
ישוב, ניט ווייט פון ירושלים, תל-אביב, פתח תקוה, ביים גרענעץ פון
בפריסטא אין עין ח' און אייך דעם ים התיכון, נאדענט פון אייזענבאדן.

יעדער קונה

איז זיכער דאס אפילו אין דאלאר פון זיין געלט וועט ניט אריינפאלן
צו וועמען ניט איז אין קעשענע, נאר עס וועט אינגאנצן געהן אייך
אייסצובעסערן די שטאדט און געוויינליך זיין אייגענע נחלה.

יצחק מאיר ארנשטיין משרד לגסיעה והובלה באוטומובילים

אל ראשון לציון, נס ציונה, רחובות, עקרונ,
גדרה וכיו"ג שרות אוטומובילים לירושלים

שרות להובלת נוסעים ומשאות בכל ערי הארץ ומושבותיה במכוניות
הכי חדישות. מתקבלים משאות באחריות, שרות זריזה ומשבעה רצון.
השרות מוכנה בכל הגע, להשיג במשרדי כל צרכי אוטומובילים.
המשרד נמצא ביפו רחוב אלנבי קרן אחר-העם, בתי מוסטקום.

שריפט מרובע אין מאגאליט,
אקסידענץ-שמוק סעריע 138R

ידישע מוזיקער
פארלאנגט נייטערשיטענע נאמן
אין יידישע,
העברעאיש, דייטש א. א. זי.

פארלאנג זיכל

פאיערס אמזיס קאמפאני
פון פארלאנג זיכל

קוינעטע נור פון
וויאלענטעל . מריא . קווארטעט

פאר נעזאנג . פאנא . פויל
קאמפאזיטארן
פון יידישע
ערשינען דונערט זערק

בית-מלך ירושלים
בעל המלך-אמזיסקי.

רשימת-יינות

* יינות לבנים *

7	סומן
"	הוט סומן
8	מלח
"	מושקט
9	"
10	יינות אדומים
4	מדוק
"	אליקט
10	אופרטו
"	מוקאי
12	"
16	קניאק וליקר
"	הרני אקסרה
18	שרי ברני
"	לוקר
19	"
20	קניאק ישן
"	"

בל היינת מתקבלים מיקבי ראשון-ליציון
וזברון-יעקב.

ווינגעטע 4648 פון אקסידענץ שמוק סעריע 138R
שריפט מאגאליט און ציון לעאנא-שמוק 682B

רעסטאראן-פריסטאל

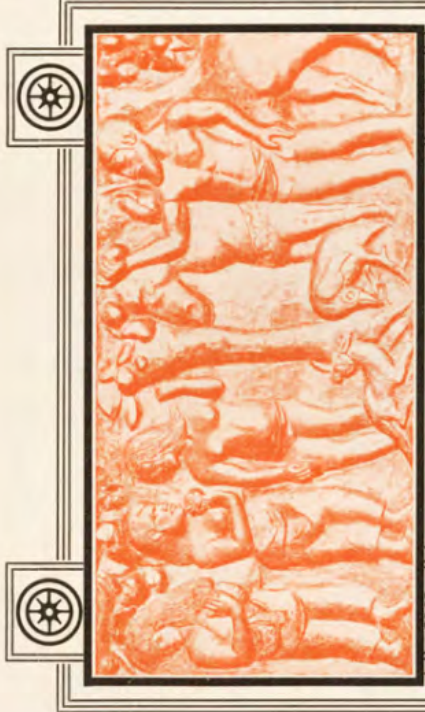
ירושלים • תל-אביב

מענין

רויטער בארשט
 רינדפלייש געבראטן
 פיש-קאטלעטן מיט קארטאפעל
 יונגע הינער געבראטן
 שאקאלעדנפודינג
 עפעל-קאמפאט
 קאווע

אייגענער וויאלטשעל-איקעטער איינגאנג פריי
 קאניאק פונש, ליקער, שאמפאן און אלטער וויין
 אנשטענדיגסטע און פארנעמטע באדינונג

זעהר געערטער הער!
 מיטוואך ווערט ביי אונז אין סאלאן אויסגעשטעלט א זער גרויסע זאמלונג פון פארשי-דענע אלטע סקולפטורן וואס האט געהערט דעם זאמלער לארד פינקעלמאן. מיר בעטן אייך אלס מבין און בעלן אונז מכבד זיין מיט אייער באזוך. מיר שיקן אייך דערביי א פול-שטענדיגעם פארציכניס און בעטן אייך מיטצונעמען אלע באקאנטע וואס קענען האבן אינטערעס פאר סקולפטור.

קונסט-סאלאן «צענטראל»

מיט גרויס דרך-ארץ
 אויסשטעלונג
 דורך דעם וועלט בארימטן מאלער הענרי וויילד

אקסידענץ-שמוק סעריע Nr. 138R ראמוזעס ווינגעטן סעריע Nr. 170K אנקער-ווינגעטן סעריע Nr. 235 648B שריפט פראנק-ריהל

זכרוןות על קהילה לייב קנמור מאת מ. מנוסוביץ

מועד גליון י"ד של השבועון "העבר" ה"ה"א" המופיע בניו יורק

כל המשבילים הגדולים שזכני ה' לראות ולהכיר אותם, לא מצאתי עוד מלבד הדי פרישמאן, הזמיה לדי' קנמור, שכל איש מצא עונג ונהנתהו בכל שיהותו ובכל שיהות חולין שלו. אפשר היה לשבת ולשוחח עם די' קנמור ימים ושבעות מכלי הנגיש איזה שממון. הוא היה במעין מתגבר וכל שיהותו היו מתבלות בחדרים, במכתמים, בספרים קטנים מודודים ומענינים, וכן היה גם בדברי שפתו, אם היא רק פתקה קטנה בת שנים או שלש שרות, או מכתב, קטן או גדול, על הכל הקה רוח הדומה הנעים ורוח הזמורה, אשר רק ברוכי ה' נברכו בו, בכלל מענין היה לראות את די' קנמור בותבו, נדמה, כי כל השתפתו בעבודה זו היתה רק אהות העמ ועצרת מרוצתו משורה לשורה, והרעיון והסדר וברקי המוח ופניו הסאמיה הדקה: אולם הם מעשי העמ, המפיק מהגלות, על פני קנמור לא נראה אז כל אות של התאמצות, של עבודת הראש, הוא לא עמד אף הנגי לא הרבה להשוב, ובקלות נפלאה כתב את מאמריו, שיריו וספוריו, המבריקים והמצמינים בנועם ההתלה הדק, בהודים העמוק ובעם השפתי, המיוחד לסגנונו. ככה כתב גם את מאמריו ברוסיה, אידית ואשכנזית בימי מקרי יוסיום, והרוסים האמתיים לקחו את אשכנזיותם מרוב מתקנות, קנמור ידע את ערכו בתור סופר, ויהי המבקר היותר מהמיר לפריעמו

בכל פעם שכתב איזה דבר, מצא אחרי כן, כי אינו מספיק לדרשותיו לעצמו ואינו ראוי כי יקרא שמו עליו, ולכן השתמש בכל פעם בשם בדוי. רק לפעמים החוקות חתם את שמו תחת מאמר או ספור. בגלל זאת מעטים הם היודעים את אשר כתב קנמור, ובגלל זאת גם אי אפשר הוא להוציא לאור את כל כתביו וזכרתי, כי הדי פרישמאן שדה בלויי שבועות אחרים והפוזן לפעול על קנמור לתת לו השימת כל כתביו להוציאם לאור, אבל קנמור התנגד בכל כוונתו להצעה הזאת, ובלעזו לא יכלו לדעת את אשר כתב בימי חייו. ידעה לכולם היא רק העובדה, כי קנמור היה הראשון להוציא עתון עברי יומי, ונפלא הדבר, כי גם די' יוסף קלוטר בספרו תולדות הספרות העברית החדשה יודע לספר על אודות די' קנמור רק את העובדה, כי קנמור היה הראשון להוציא עתון עברי יומי, ויותר אינו מזכיר בעצמו בעל כשרונות נפלאים, ותפעל מכל כשרונו נעלה ובורני, כי בקראו את השירים הראשונים של ביאליק, עמד מוכה תמחו ופעמים אחרות הוד, במדבר לעצמו: הנה משורה בחסד עליון! ופעמים הכות שב לדבר אלי על אודות ביאליק ויאמר, כי נוכח מודות עולה על שמי ספרותנו. קנמור התפאר המיה, כי הוא גלה את הסופרים: מכויב, הוד פרישמאן, ליונסקי ועוד ועוד. הוא הכיר את כשרונותיהם והוציאם על בימת

ה"ה"א" המופיע בניו יורק

ביכער פארצייכעניש
 פון די נייעסטע דערשיינונגען פון
 אונזערע פארלאנגעזעלשאפטן אין מזרח און מערב

ניר-יארק, אמעריקא
 תרפ"ה

קאטאלאג

וויסנשאפטליכע ביכער

בעלעטריסטיק

ווערטער-ביכער

פון אונז אין אירלאנד און דעם ביכער-לאגער געפינען זיך העברעאישע, אירישע און דויטשע אויסגאבן פון צייטשפיישע און אויך סאלעסטינאליטיע-אטור, דער סארלאג שטעלט אויף ביבליאטעקן פאר אינאוינאנציעם, סאראינגען און קולטור-אינסטיטוציעס, שטעלט אויך צו לערן-טעכטורים און לערן-ביכער פאר שולן און קינדער-ערעיאונגס-אנשטאלטן, ביכער האנדלונגען, סאראינגען, קולטור-אינסטיטוציעס און נאך פארשידענע אנדערע אינאוינאנציעס פארקומען א געהעריקן ראפארט. אלע באשעלונגען ווערן פינקטליך און גוט אויסגעפירט. פארשידענע אויסקונסטען איבער נייערשיינונגען און ביכער-אנגעלעגנהייטן, קאטאלאגען לויט דער ערשטער פארערונג אינמיטן.

שריפט ציון, לעאנא-שמוק פלא-
 קעט-ווינגעטע Nr. 6244 a B

פאבריק פאר מאדערנסטע קונסט-מעבל

בערלין-פרידענאו, קארל-נאם

מיר נעמען זיך די עהרע די גערטע געזעלשאפט
בעקאנטצומאכן. דאס מיר האבן געעפנט אקונסט-
מעבל-פאבריק אין וועלכער מיר פירן אויס עלע-
גאנטע מעבל איינריכטונג ווי אויך מוסטער-מעבל,
אנטיק-מעבל, לוקסוס-מעבל פון דער נייעסטער
מאדע, פארנעמסטע אויספירונג און גוטער סטיל

אויסשטעלונגס לאקאל

אונטער די לינדן 43 - פאטסדאמער-נאם 142

נארדינען - פערסישע דיוואנען

**היים אפראהאמוזאן
ווארשע**

נייע מאדן
פאר פרייאר און זומער
אייגענע
פאבריקאציע

מיר מאכן באקאנט אינווערע ווערטע קונדן פון
אינווער ניי געעפנטן דאמען סאלאן. א גרויסער
לאגער פון עלעגאנטע דאמען באקליידונג, פון

ענגלישע-מאדן

נאכמיטאג-קליידער, אינווער-קליידער ווי אויך
קאסטיומען, בלוזן, מענטל פון דעם מאדערנסטן
סוך און ווידן-שטאף. פארנעמסטע באדינונג.

שריפט מאגאליט און ציון, לעאנא-שמוק

יוסף'ס קומען

ישמעאלים, וואס האבן אפגעקויפט יוסף'ן פון די מדינים, זיינען געקומען קיין מצרים און געגאנגען מיט אים אויפן מארק. זיי האבן באגעגנט פיער מענטשן וואס זיינען געווען די קינדער פון מדין, די זון פון אברהם. האט איינער פון די ישמעאלים געפרעגט: אפשר ווילט איר קויפן א קנעכט? די מענטשן האבן געענטפערט: וויזט אונז דעם קנעכט. ווי נאר די מענטשן האבן דערזעהען אז ער איז א שיינער, האבן זיי אים גלייך געקויפט פאר צוואנציק שקלים. איינער פון די פיער האט זיך אנגערופן, איך האב געהערט, אז פוטיפר, דער דינער און קיך-מייסטער פון פרעה, וויל קויפן א שיינעם קנעכט וואס זאל אים באדינען און אכטונג געבן אויף זיין הויז. לאמיר גיין צו אים, פוטיפר וועט אונז געבן וויפיל מיר ווילן. די קינדער זיינען געגאנגען צו פוטיפרן און האבן צו אים געזאגט: אז דו וועסט אונז געבן וויפיל מיר ווילן, פאר- קויפן מיר דיר א שיינעם קנעכט. יעצט האבן מיר א שיינעם קנעכט. ברענגט אים, איך וויל אים אנ- קוקן, און אויב ער וועט מיר געפעלן באקומט איר וויפיל איר ווילט. די קינדער האבן געבראכט דעם קנעכט און יוסף איז פוטיפרן געפעלן געווארן. ווי- פיל פארלאנגט איר? מיר ווילן פיער הונדערט שטיק זילבער. איך באצאל אייך וויפיל איר ווילט, נאר ברענגט מיר דעם מענטש, בא וועמען איר האט געקויפט: אפשר האט איר אים געגנבעט? ווייל דאס יינגל זעט נישט אויס צו זיין א קנעכט. די קינד- דער האבן גערופן די ישמעאלים, וועלכע האבן בא- שטעטיגט דעם קויף, דאן האט פוטיפר באצאלט די קינדער פיער הונדערט שטיק זילבער. און יוסף

נאך מצרים

האט אלאנגע צייט ערליך געדינט. פוטיפר האט איבערגעגעבן זיין גאנץ פארמעגן יוסף'ן צו היטן. יוסף איז אויסגעוואקסן א בחור אין עלטער פון אכטצן יאר, און איז געווען דער שענסטער אין גאנץ מצרים. אין דער זעלבער צייט האט דאס ווייב פון פוטיפר דערזעהען, אז יוסף איז א שיינער, האט איר הארץ זעער געגליסט צו אים, און זי האט גע- וואלט ער זאל זיין מיט איר. אבער יוסף האט נישט געוואלט צוהערן; וויאזוי קאן איך דאס טון מיין הער? זיין גאנץ פארמעגן האט ער איבערגעגעבן אין מיינע הענט. ער גיט מיר אפ גרויס כבוד, און בא אים אין שטוב איז קיין מענטש נישט גרעסער פון מיר, נאר דו, ווייל דו ביזט זיין ווייב, וויאזוי קאן איך טון אזא זאך? און האט זי געבעטן נאך אמאל צו פערמיידן אזעלכע ווערטער מיט אים צו רעדן. אין דער צייט איז דאס וואסער אין גילוס געוואקסן; און דער מנהג איז אין מצרים, אז אלע איינוואוינער און דער מלך האבן געמאכט אים טוב, וואס מ'פלעגט א גאנצן טאג באם גילוס טאנצן און שפילן. נאר זליכה האט געזאגט זי איז קראנק און איז געבליבן אין שטוב. ווען אלע זיינען אוועק געגאנגען איז זליכה אויפגעשטאנען פון איר גע- לעגער, האט זיך אנגעטון די שענסטע קליידער, מיט די טייערסטע שטייגער האט זי פארצירט איר קאפ און האט זיך געזעצט בא דער טיר, ווי יוסף דארף אנקומען. און ווען יוסף איז געקומען פון פעלד, און געוואלט אריינגיין אין שטוב, האט ער בא- מערקט ווי זליכה זיצט בא דער טיר, האט ער זיך אומגעקערט צוריק. האט זי אים גערופן און גע- פרעגט, פארוואס ער גייט נישט טון זיין ארבעט? - גיי אריין, איך וועל אוועקגיין פון דער טיר.

שריפט פראנק-ריהל, ארום מעסינגליניען
816G און 809G ראמועס ווינג. די איבע-
ריגע פארצירונגען זעה ארנאמענטן רייען

אין שחיטה-שטאַט

פון שטאל און אייזן, קאלט און הארט און שטום / שמיד
אויס א הארץ פאר זיך, דו מענטש – און קום! / קום געה
אין שחיטה-שטאַט, זאלסט זעהן מיט דיינע אויגן / זאלסט
אנטאפן מיט דיינע הענט / אויף צויםען, סלופעס, טויערן
און ווענט / אויף שטיינער פון דער גאס, אויף אלע העלצער
א שחיטה מיט א פריהלינג / דער גארטן האט געבליהט, די
זון געלויכטן – און דער שוחט האט געשחטן... / דער חלף
האט געגלאנצט, און פון דער וואונד האט בלוט מיט גאלד
געפליסט... / אנטלויפסט? באהאלטסט זיך אין אהויף? –
אומזיסט! אט איז א בערגל מיסט! דא האט מען צוויי געקעפט!
צום בית-הקברות מיט די טארבעס, שלעפער! / אהינצו
געהט, גראבט אויס די ווייסע ביינער פון אייערע קדושימס
פרישע קברים / שטאפט אן די טארבעס, יעדערער זיין
טארבע / און לאזט זיך אין דער וועלט אריין, און שלעפט זיך
פון שטאַט צו שטאַט, וואו ערגעץ א יריד / און רחמים בעט

שריפט טראנק-ריהל, ראמזעס-וויג
נעטע, ארום מעטינג-ליניען Nr. 818 G

Nr. 33751 פונקט 6 מיראם

מאמריקה ההריתנו השמועה ע"ד מותו של החזן המפורסם והסופר העברי פנחס מינקובסקי. ב"ח בשבט נאסף אל עמיו בבוסטון של מאס באמריקה, בשנת השישים ושבע לימי חייו. המנוח היה מטובי שירי המשכילים של הדור העבר וגם בתור חזן היה שונה ומובדל מדור החזנים החדש. קודם כל היה זה טיפוס של תלמיד חכם עדין רוח ולב, שלא היה מגיס לבו באומנותו והכיר בערכו הלאומי והמסורתי של מעמדו. עבודתו בקודש היתה עבודת כהונה במובן הכי נעלה. הוא חש בתפקיד שהוטל עליו להעלות החזנות ואת המוסיקה הסינגולרית למקורה. על כן היה בית כנסת הברודיט באודסה, בימי חזנותו של מינקובסקי, למקום מרגוע לנפש הישראלית היגעה מתהייתה וחפושיה. בתפילותיו של מינקובסקי היתה נפש זו מוצאת טיפוק לא מוסיקלי בלבד, אלא בעקר לאומי, עממי. לא היה מינקובסקי גם מתבודד בתחומי אומנותו בלבד, כדרך הרבים מן האמנים הגדולים. אלא היה לבו ער לכל מעשה ומפעל לאומי, לכל עבודה בשדה החיים הצבוריים, וביחוד בדברים שהיה בהם ענין לאומי כללי. למרות נטיית ההתבוללות שהיתה אז מטבעם של נותני לחמו, היה מינקובסקי מצהיר על לאומיותו ומבליטה בכל הזדמנות שהגיעה לידו גם מבמת בית הכנסת. את הלשון העברית חבב חבה נאמנה ומסורה ועבדה לא רק בתור סופר, הכל זוכרים את מאמריו ורשימותיו המענינות בחשך ובשאר מאספים עבריים, אלא גם בתור עסקן. הוא היה חבר פעיל בוועד חברת חובבי שפת עבר, שניגזלה לחברת תרבות. וביחוד הוכיח את מסירותו בימי הזעם ללשון העברית תחת ממשלתם הקשה של הבולשביקים בימים שהשתתפות בעבודת תרבות. כבר היתה לעוון פילי והיו צפויים בגללה לענשים קשים. מינקובסקי התמסר לעבודה זו דוקא בימים הקשים ההם ולא היה חס לא על זמנו ולא על כחותיו ולא היה משגיח בהרעמת פניהם של הממונים עליו. היה משתתף באספות הועד המרכזי, היה נותן קונצרטים לטובת תרבות בלי כל טובת הנאה

Nr. 33752 פונקט 8 מיראם

אם רוצים אנו להגדיר בקצור האפשרי את התכונה הראשית. היסודית של אישיות מורכבה כזו של מ"י. ברדיצבסקי אין, לדעתנו, להגיד אלא שברדיצבסקי היה איש מלחמה. המלחמה היתה הכרחית בשביל מזגו, היא היתה נשמת אפו ובה גם גדלו וכחו. בשעה שיצא אל במת הספרות, עוד היה קים באומה ההוי הישן, ובבתי המדרשות ובשכונותיהם של ישראל עוד היה מושל בכפה האלה העתיק, אלהי אברהם, יצחק ויעקב, עם תרי"ג מצוותיו. והוא יצא להלחם בו, באלהים זה ובהוי ישן זה, בכל כח מזגו ובכל מרץ התמרמרותו. אחר כך, כשגלתה השכינה מבתיהם של ישראל וההוי הישן נחרב עסק באותה התמרמרות והתפעלות עצמה בשבירת האלים החדשים שקמו באומה: הוא נלחם בהתבוללות ונלחם עם תרבות ארופה ברחוב ישראל, נלחם במתנגדות בעד החסידות ונלחם גם בחסידות בעד ההגיון הבריאי; נלחם בעד אחד העם, שהיה אז לאלה קטן, בחוגי ישראל החושבים — שבר ושבר אלילים בלי הרף, כי זה היה טבעו ונשמת אפו לשבור אלילים ולשרות עם אלהים. וגם האמנות, אמנות הספור, שכחו היה איתן בה לא היתה בשבילו לאמתו של דבר אלא מלחמה כזו. הפעם מלחמה לא באלה בעל נוסח קבוע, לא באלהי אברהם יצחק ויעקב, כי אם ביוצר המספרי בסבת כל סבה ועילת כל עילה, בבורא העולם בכבודו ובעצמו. רק לעתים רחוקות מרשה הוא לעצמו בספוריו להתענג קצת על היופי שבטבעו, על הנועם שבחיי משפחה, על הקומיות שבחיי הפרט ולצחוק קצת הוא היה פקח למדי בשביל שידע גם לצחוק. רק לשעה קלה מפסיק הוא ממלחמתו ואומר מה נאה אילן זה מה נאה ניר זה, אך רגעי שביית הנשק מעטים אצלו.

Nr. 33753 פונקט 10 מיראם

בראש חודש אדר תרי"ב נולד בבסגולה, פלך קובנה, המבקר אלעזר אטלס. בתור מבקר, כמעט שלא היה דוגמתו בתקופת שנות השמונים. הוא נתפרסם לתהלה על ידי שורת מאמרי בקורת מצוינים שנדפסו בשני כרכי האסיף הראשונים. הבקורת שלו היתה עוקצת, שוללת וחריפה. נוקבת ויורדת עד תהום הכדברים. הוא לא היה מבקר אסתטי, אם כי בקר גם ספרים השייכים לספרות היפה. הוא היה בעל כשרון אנאליטי, מנתח קר באיזמל חריף. את חציו השנונים קלע אטלס אל תוך מחנה חכמי ישראל ושם אותם ללעג ולקלס. בשנות השמונים, תקופת בנין ויצירה, לא היה מקום לכח שולל ומהרס כאטלס, והוא נדחה מן הספרות. לא הצליח גם כשיסד לו בימה ספרותית בפני עצמו השנתון הכרם, שרק כרך אחד יצא ממנו. השקפת עולמו של אטלס היתה אורתודוקסית, אבל לא חרדית פוזיטיבית של פינס, אם שוללת, לוחמת נגד ההשכלה והזרמים החדשים. במאמריו הפובליציסטיים יש דרישה לנסיגה. הוא היה מתנגד גמור לרעיון חבת ציון וגם התנועה הציונית המדינית לא לבבה את נפשו הקרה והנוטה לספקנות, של אטלס. התנגדותו זו שהתבלטה בשורת מאמרים שלא הוסיפו

Nr. 33754 פונקט 12 מיראם

ביום ט' לנובמבר הלך לעולמו בליבוי אחד משרידי הדור הראשון לציונות, הד"ר ניסן בן יוסף קצנלסון. המנוח היה אחד מאלה שדבקו בהרצל תיכף להתגלותו, ומיד נעשה עוזרו האינטימי אשר לוח אותו על דרכו הקשה והתלולה. הוא היה חבר הועד הפועל הראשון ובקונגרס השלישי נבחר לכהונת מנהל של אוצר התישבות היהודים. בשנת תרס"ה נבחר לנשיא הדיקטטוריון של הבנק הזה. גם בעבודת ההוה הציונית השתתף הדר קצנלסון בכל חום נפשו הנלהבה. בשנת תרפ"א נבחר בתור ציר אל הדומה הרוסית הראשונה והשקיע הרבה מכחותיו בפעולת הועדה הפיננסית של הדומה. בין חתומי הכרוז בין ס"א שנה היה במותו, נמצא גם שמו, והוא נענש להכלא במאסר ששה חדשים על עונו זה

שם ההומניסטן והוספר הרומני הגדול גלה-גלקטיון, נשא על פיות יהודי רומנוניה כולם- על חייו, ועל ערכו הספרותי ועל אהבתו הגדולה לישראל ולתורתו, ועל מעשיו ופעולותיו שעשה לטובת ישראל ולטובת הציונות מספרים רבים- הכל יודעים שג- גלקטיון הוא סופר גדול בספרות הרומנונית, ובסגנונו הנפלא נעשה להכיב העם עד שהתלמידים באסכולה מתחייבים לכתוב חבורים עליו ומה שנוגע לאהבתו לישראל נודעת היא מתוך המון מעשים שפעל ועשה- המעשים האלו מעידים שג- גלקטיון מוכן ומוזמן תמיד לחום – כשיש צורך בכך – מלחמתו של ישראל ולדרוש את משפטו של העם העשוק והרצוצן כל הימים- והיהודי הרומנוני בדברו על ג- גלקטיון שואל תמיד בתמהון: כיצד יצא אוהב ישראל זה ממעי העם הרומנוני? ולא רק בעיני היהודים בלבד הוא חשוב על זה שאינו מזרע הרומנונים, אלא גם בעיני רבים מן הרומנונים עצמם- יש ביניהם שכותבים אפילו בעתונים, שבדקו בכתבי יוחסיו ומצאו – שאחד מאבות-אבותיו, או מאמות-אמותיו משתלשל מזרע היהודים- בזה הם מתכוננים לפגוע בכבודו ולהכעיסו; ואולם ג- גלקטיון ציהל לדבריהם ומתכבד בהם... שהרי הוא רגיל לאמרו: הן אהבתי לישו היא כל חיי רוחי; היא כל מהותי, ישותי ועצמותי; ואיככה אוכל ולא אוהב את אחיו ואת עמו? לפיכך, כשהוא יושב בסביבה יהודית, דעתו נעשית זוחחה עליו, ואתה שעה הוא יוצא מגדרו והוא נוהג במדת הגאות ומתפאר בגודל לבבו: הרי אני הנני – חצי יהודי! אהבת גלקטיון ליהודים היא, איפוא, אהבה ריליגיוזית, נוצרית, ונובעת מתוך אהבתו לישו- אהבה שכזו, אנתנו יודעים, היתה גם בלב הפלוסוף הרוסי ולדימר סולוביוב, והיא היתה מהבחת בלבו עד רגעו האחרון, וכמותו היו דבריו האחרונים, שבהם יצאה נשמתו: אלהים, הושיעה נא לישראל- ואולם אהבת גלקטיון לישראל עולה על אהבתו של סולוביוב, משום שהיא מביאה אותו גם לידי פעולה: לא אחת ראוהו בשעות הרעות לישראל כשהוא רץ ונחפז

ועל זה מעיד אף היחס שאחינו העסקנים מתיחסים אליו בכל פעם שהשטן מקטרג, הם, לא רק שעמלים עמו ושולחים אותו לשרי המלכות ולגדולי הכהונה ללמוד סגנוניה על היהודים, ולהעביר את הרעה מעליהם, ולדרוש משפטם ודינם. אלא שמטילים עליו את כל המעשים האלה דרך חובה ובחזקת היר, ונוהגים עמו כאילו משועבד להם, עבדם וקנין כספם ואין איש שואל עוד כמה קנו אותו וכו' בו, מפני שהתשובה כבר ידועה מאליה גלקטיון הוא הרודף אחרי היהודים ומתמכר להם מתוך אהבה וחשק בכל זמן שיש ליהודים צורך בו, מיד הוא משליך את כל עניניו ועסקיו, עובר על בטול תורה ושוכח את כל עצמותו ושוקד בכל נפשו ומאורו אך על מעשה שליחותו בלבד, לעבוד לישראל, להצילו מרעתו ולהשפיע עליו שפע טובות ונחמות. ולאחר יום שבו כתת את רגליו ועמל בכל כחותיו גם בלילה לא ינוח עליו ויגע הוא יושב וכותב מאמרים לטובת ישראל לקבעם בעתונים. ואם רצונכם לדעת דרכו בדבריו שיהיו נכנסים בלב שיש בו עוד זיק אנשי אחד, הבה ואספר לכם מעשיה אחד מן המשייות המתהלכות עליו בקרב העם. מעשה בגלקטיון שישב באחד מלילות החורף במסכת רעיו בבית המערכת שעבד אז בה ונגנב ממנו מעיל החורף. הקור והקרח והכפור היו בעצם תקפם. נתבהלו חבריו ולא ידעו כמה יחזור גלקטיון לביתו ובמה יקום וילך בבוקר ולו אין מעיל חורף אחר. רק גלקטיון לא נפל ברוחו ולא דאג מאומה. ענה ואמר לחבריו הרי ברי, שלגנב יש במעיל החורף שלי צורך יותר נחוץ ממני, ישב וכתב מכתב להגנב וצוה להדפיסו עוד באותו לילה. במכתב זה הוא פונה אל הגנב בדברים חמים ונלבבים, שאין ספק שהוא נמצא במצב נורא מאד, שהרי לולא זאת לא היה עוסק בגנבות. ועל כן, מלבד שהוא מוחל לו את דבר הגנבה מברך הוא אותו, שה' יצליח דרכיו כל כך. עד שיחול לגנוב עוד לאחר

שנים עשרה שנה מלאו בחודש העבר מיום מת הפילוסוף הנודע תאדור גומפרץ. עד היום לא העריכוהו וכמעט שלא הזכירו את חייו ומפעלו בספרותנו. והרי גדול היה איש יהודי זה! אחינו זה מתבולל היה ואף על פי כן יהודי יותר משחשבו רבים: יהודי היה בחייו ויהודי במותו. אפשר שסבל מתבולל זה משום יהדותו יותר משוסבל יהודי לאומי. גומפרץ לא נמנה זמן רב לפרופיסור מן המנין משום מאונו לכוש ביהדותו ולעזבה, כמו שעשו ועושים רבים מחבריו לשם תועלת עצמם. אולם לא על זה רוצה אני לעמוד כאן. מפעלו של האיש הוא החשוב בעינינו. גומפרץ נולד בברין, מהרן בשנת תרע"ג. הוריו היו סוחרים אמידים, שהצטיינו בישרת לבם. אבות אבותיו וכל בית משפחת גומפרץ היו ידועים לתלמידי חכמים וסופרים. הצדק והיושר והשאיפה למדע ולחכמה היו אצלם למנהג משפחה. דודו של הפילוסוף, בינדיקט גומפרץ, היה אחד הלוחמים לזכויותיהם של ישראל ובהשתדלותו עלה לבטל גזרת הגרוש על יהודי מורביה. דודו השני היה גיסו של משה מונטיפיורי, וגם היה דואג כמוהו לטובת הכלל ומרבה לעשות לטובת מוסדות הצדקה. ואף אשה אחת מצוינת במשפחה זו בידיעותיה התורנית. מרים גומפרץ לקחה פעם חלק בוכוח דתי פומבי ונצחה. למדנים יראי שמים ובני תורה היו מרובים במשפחה זו. במאה הי"ח התחילו מבני המשפחה לפנות אל ההשכלה הכללית. גומפרץ היה אחד המלומדים בין יהודי אשכנז והיה מן המסייעים להתקרבותם של מנדלסון ולסינג. בן דורה

בימי נעוריו יצק מים על ידי החזנים המפורסמים ניסן בלזר, בלומנטאל ועוד. אחרי כן נכנס אל הקונסרבאטוריום שבמוסקבה בזכות פרס של הצטיינות בזמרה. שם השתלם בתורת הנגינה הכללית והמופתית תחת השגחתם של גדולי הזמרה אז, ביניהם היה גם המנגן הגאון טשייקובסקי. בהיותו בן עשרים וארבע נתקבל לחזן בבית הכנסת לנאורים בחרסון, אחרי כן באודיסה ועוד קהלות נכבדות בדרום רוסיה. תרס' בא לאמריקה וקבל משרה. בבית הכנסת שברחוב הנרי בניו יורק. החזנים ידעו להוקיר את כשרונותיו המצוינים וידיעותיו הרבות ובחרו בו להיות נשיא לחברת החזנים אשר בארצות הברית וקאנאדה אחר שנים אחדות שב לרוסיה ושהה שם עד פרוץ המלחמה; אז נמלט משם, ואחרי גלגולים רבים בא לאמריקה. לפני שבע שנים בערך הזמינה אותו קהלת שערי צדק של דיטרויט

פראנק-ריהל

פראנק-ריהל 12 פונקט Nr. 33714

אין הבדל באושר חיי האדם בעולם, בין העשירים או בין העניים. העני סובל, אך גם העשיר סובל לא פחות ממנו; וההבדל הוא במין וצורת הסבל. והמאושר הוא איננו מצטער בקושי חייו. הנאהבים והנעימים בחייהם

פראנק-ריהל 16 פונקט Nr. 33716

בראשית ברא אלהים
את השמים ואת הארץ

פראנק-ריהל 14 פונקט Nr. 33715

שם בארץ הצבי במושבות
אחינו חיים חדשים יפרחו

פראנק-ריהל 24 פונקט Nr. 33718

התורה היא חיים
למחזיקיה. אשה

פראנק-ריהל 20 פונקט Nr. 33717

והארץ היתה תהו
ובהו וחשך על פני

פראנק-ריהל 28 פונקט Nr. 33719

ויפח באפיו נשמת חיים ויהי

פראנק-ריהל 36 פונקט Nr. 33720

מצב היהודים בבווריה

פראנק-ריהל 48 פונקט Nr. 33721

בספר חיים ברכה

פראנק-ריהל 72 פונקט Nr. 33723

האור כי טוב

פראנק-ריהל

האלף-שריפט פון 24-6 ציצערא

פראנק-ריהל 8 ציצערא Nr. 33725

בראשית

פראנק-ריהל 12 ציצערא Nr. 33727

המרים

פראנק-ריהל 16 ציצערא Nr. 33728

אתה

מאנאליט 6 פונקט דערשאפן 2 פונקט Nr. 83824

מאנאליט 6 פונקט דערשאפן 4 פונקט Nr. 83824

ציר יהודי אהרן רובין השתדל לתת כטוי אמנותי לוחם
ההערכה של העם אל גלקטיון. בציורו ישו ושליחו האחרון
אנו רואים ארץ ציה ונשיה ועלמות: פה ושם עיר נראים
איראלו עצים ננסים, נשורי עלים, ששוררו מעולם שכבר
שמם נחרבו: אין עוף פורה ואין רמש נוהל ואין נשמת את,
הכל מת. ואצל ענף עץ יבש אחר עומד ישו נשען עליו
בידו האחת. גופו שבור ורצון ומרוסק והי ציה לו סביבו
את דממת השממה, אשר הגיה ביום חרון אפו. פתאים
נאנחה האדמה, וישו מסב פניו לאחוריו ועיניו תמהות לראות,
והנה גלקטיון נצב לקראתו. פניו מלאים מורא-הוד ודברו
תנחומים בפיו ושפעת אהבה, על שפתיו. או ישלה ישו
את ידו האחת אליו וקורא לו לישת, לאמר: אם אתה כאן,
הכל כאן. ואך לבי יודע, שההערכה הנכונה לשעור קומתו
המסורת של גלקטיון תעשה אך בידי האיש הנפיש היליה

להציון היבא הנשק ארעא ורקיעא אהרדי בשעתא דרעותא
דלכא, יפתח גם לנו סדק כל שהוא לסקור בו לתוך נשמת
גלקטיון על מעלותיה העליונות. כאן אני יכול להרצות לפי
שעה אך דברים מעטים אלו השייכים לעינינו גלקטיון קנה
את עולמו באהבה, שהיא אוהב את האדם ואת רוחו אהבה
אחת. בשבילו הרי כל התבל, אחר השמים ואחר הארץ,
היא מעשה ידיו של הקב"ה ולפיכך הוא אוהב אותה כולה
באהבה אחת. ומכיון שלא רבים יודעים ומכירים בטיבה
של אהבה זו, אין אישיותו של גלקטיון עשויה בשביל
הרבים, עד כדי לדעתה ולהבינה. די שמרנישים בה וגם זה
רק חסד הוא שעשה הקב"ה עמם. אהבתו של גלקטיון
פרושה על כל הבריות ובתוכן גם על ישראל וכשהוא אוהב

מאנאליט 8 פונקט דערשאפן 2 פונקט Nr. 83825

אביו של הפילוסוף היה יהודי אדוק, וגומפרין חונך בילדותו ברוח היהדות החרדית. בהגיעו לבר מצוה פרק
מעל עצמו על המנהגים הדתיים, שהיה מחויק בהם עד אז כמעט בקנאות. בהיותו הולך בעקבות אביו. השפיע
עליו בזה מורו ברטונן, שעורר גם את מחשבתו העיונית, ושעל ידו הכיר ראשונה את שלייאראמבר. הגל
שטוריים ופיארכך. השעורים הפרטיים שקבל ממורו זה היו חשובים לו יותר מלמודיו בגמנסיון, שבקר בעיר
מולדתו. עסוק היה הרבה גם בקריאת ספרי המופת הקדמונים, שהיו לו, לדבריו, למורי דרך בחייו. אולם
כבר אז השתקע ביהוד ברעיונות פילוסופיים, שעוררו בו שעורי מורו הפרטיים ושיחותיו אהו. התקוממות
של מרץ תרפ"א חלו בתקופה ההיא, וגומפרין זוכר אותם בהתפעלות. אשרי האיש, שהימים ההם נפלו
באביב חייו. קן רחב של אור שמש נמשך על כל אורח חייו. או הלמו והוא היה אחד החולמים על החופש
ועל אשרו, על הצדק הכללי ועל אחות העמים. נכנס אל האוניברסיטה בוינה והוא יודע שיתמכר למקצוע
מיוחד, אשו לו יקדיש את חייו. אבל מרם הוברר לו, אם יהיה מקצוע זה תולדות הפילוסופיה, או הפילוסופיה
של התולדה. לבחירתו את הענף הפילולוגי סייעה הרבה הקלות המיוחדת שבה סגל לעצמו שפות שונות.
בתרגומים מרוסית ויונית, מצרפתית ואנגלית עסק כבר בנערותו. ובכל זאת נרשם באוניברסיטה לתלמיד
של תורת המשפטים, כי הוברר לו הצורך לפרנס את עצמו. יחסו אל האמונה מורשת אבות היה, לפי עדות
עצמו, תמים ופנימי רק בימי ילדותו, אבל גם אז, בהיותו כבר תלמיד האוניברסיטה, חשב עוד לפי דעתו

מאנאליט 10 פונקט דערשאפן 3 פונקט Nr. 83826

מימי לא ראיתי סופר ששמו נתפרסם בעמו, והוא מוקף במכירים ומיודעים כל כך
הרבה כמו גלקטיון. אין מספר להללו שמתפארים שהם מידידיו וממקורביו, ואין אחד
בהם שלא ישתבח, שלו דוקא חבה יתרה. נודעת ממנו. ודומה, שכל אחד מהם חושב
שגלקטיון לא נברא אלא בשבילו בלבד. ברוסיה, הגיל הייתי אצל העובדה שדוקא
הסופרים שיצאו מקצות העם וזכו לפרסום גדול, אשר תבעו עלבונם של הנגשים
והנענים, היו על הרוב מתריעים על האסון הנורא, שאירע להם בשביל פרסום שמם
כי רבים האנשים המתאיים להתודע אליהם והם נטפלים להם בכל מקום מדרך
כף רגלם. יפה לראות, כיצד הם עצמם כותבים זה ומתארים בלגלוג את האנשים
האורבים להם גם ברחובות על כל צעדיהם, לצודם פתע ולהתודע אליהם, ואיר
הם בפקחותם היתרה יודעים להוליכם שולל עד שהגללו נופלים במבוכת תמהון
ואינם יכולים להפטיר בשפה עוד, ועומדים נכלמים ומבוישים... וסוף הדבר,
שמחמלתם על עצמם, אנוסים הם לברוח למקומות המרפא העשירים. תבינו איפוא

מרובע 6 פונקט דערשאסן 2 פונקט Nr. 82572

רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים, עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שםך עליו. אלהינו אבינו רענו וזוגנו פרנסנו וכלכלנו והרווחנו. הרוח לנו יי אלהינו מהרה סכל צרותינו ונא אל תצריכנו יי אלהינו לא לידו מתנת בשר ודם ולא לידו הלואתם כי אם לדרך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד. ובנה ירושלים עיר הקודש

מרובע 5 פונקט דערשאסן 2 פונקט Nr. 82571

כי נר מצות ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר וטהרה החכם עיניו בראשו וניי שלמה המלך ע"ה שכתוב בו ויחכם מכל האדם בא להוריענו כי החכם עיניו בראשו וכי שאר בני אדם אין עיניהם בראשם שמה כנילם. ועיר דהאי קרא לא רישות ספיה, ולא ספיה רישות. ותבי הליל, החכם עיניו בראשו והסביל עיניו ברליו, או החכם באור הולך, אלא כך אמר שהע"ה כתוב בתורה ואיבה אשית בינך ובין האשה וניי, הוא ישופך ראש ואתה תשופני עקב, הנחם העליון הוא המסית לאדם הראשון ולחווה, הוא ישטן הוא מלאך המות, שנים מותה לאדם ולחווה, הוא יעזרה, המסית ומדות את ורעם אחיהם, כל יצורו

מרובע 8 פונקט דערשאסן 4 פונקט Nr. 82574

ואכל מעין הדעת טוב ורע, כי ע"כ המשך והשליט עליו את היצה"ר, שהוא עצמו ענין סוד עין הדעת מסטרא דרע והיצה"ר הוא עין הדעת, מסטרא דטוב כגודע ליודעיהו, ולולי השליטו אדם הראשון עליו בראשונה במה שנתפתה אחר עצתו, לא היה

מרובע 7 פונקט דערשאסן 3 פונקט Nr. 82573

ועל שניהם אמר שהע"ה, טוב ילך מסכן והכם ממלך זקן וכסיל. כי בהיותו היצה"ר דומה לילד היולד כבר, היצה"ר הוא זקן מכך י"ג שנים. אח"י, ממלך, ניי סמאל עם הכולל זקן אותיות נוק, ועיקרו להחטיא עם נקבה ניי נוק, וכל ממשלת ורון מלך זקן וכסיל, על האדם להחטיאן מידו היתה לו זאת לפוקה ולמכשול, באשר נתפתה לדבריו

מרובע 10 פונקט דערשאסן 5 פונקט Nr. 82576

תאכלו מכל עין הגן וגו' כי יודע אלהים וגו', ואעפ"י שמדעתו ורצונו בחרה מחנק נפשו מות מעצמותיו, בשומעו לקול הנחש עכ"ז ברחמו הגדולים נכנס עמו לפנים משורת הדין וישקלוהו במאזני צדק ויחבר

מרובע 9 פונקט דערשאסן 3 פונקט Nr. 82575

כח ורשות נתונה ביד היצה"ר לשלוט עליו, ולפתותו ולהחטיא. ועכ"ז הצור תמים פעלו רב חסד מטה כלפי חסד, לא פנה אל רהבים ושטי מזב, שטות אדם הראשון כגודע שאין אדם חוטא אא"כ נכנסה בו רוח שטות, וזה ע"י כזב הנחש ההוא באמרו, אף כי אמר אלהים לא

מרובע 12 פונקט קלוינעס בילד דערשאסן 4 פונקט Nr. 82577

אותו חבר טוב, זה היצה"ר, והיו שניהם היצה"ר והיה"ט לאחדים עמו, שקולים הם, ויבאו שניהם, ונשאר האדם שקול בדעתו וברצונו, כשתי כפות המשקל המעוינים בשיקול אחד ונתן הבחירה בידו להטות ולהכריע כף החיים או כף המות, כמ"ש ראה נתתי לפניך היום את החיים וגו' ובחרת בחיים. וזה שאמר הכתוב: ואיבה אשית בינך וגו' הוא ישופך ראש וגו', ירצה, כי טרם טעה האדם אחר עצת הנחש העליון הוא סמאל, לא ניתן

מרובע 12 פונקט נרוינעס בילד דערשאסן 7 פונקט Nr. 82578

לו רשות להיותו יצה"ר שליט באדם, לאויב יהיה לו ומבקש להמיתו, ע"י מועצותיו ופיתוייו, כי אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם. דרציתו לדמות אתכם כמלאכים קדישין עליונים, שאין יצה"ר שולט בהם. אכן אחר שנתפתה האדם בעצת הנחש, וע"ד זה ג"כ ישראל נתפתו אחר עצת הנחש במעשה העגל. אכן כאדם תמותון, כמו

מרובע 14 פונקט 82579 Nr.

התורה היא חיים למחזיקיה. אשה אוהבת בעלה, תוצאת חיים לשניהם. דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים: הכל הכלים אמר קהלת הכל הכלים הכל הכל. מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. הכל הולך אל

מרובע 16 פונקט 82580 Nr.

איש היה בארץ עוץ איוב שמו. והיה האיש ההוא תם וישר וירא אלהים וסר מרע. ויולדו לו בנים ושלוש בנות, ויהי מקנהו שבעת אלפי צאן ושלושת אלפי גמלים ועבודה רבה. ויהי היום אוכלים ושותים יין

מרובע 20 פונקט 82581 Nr.

בזמן שיצאו בני ישראל מארץ מצרים היה טבעם ותכונותיהם כמעט בדיוק כמצרים והיו גם כאלו מתבוללים לגמרי. לכן אמר

מרובע 28 פונקט 82582 Nr.

אלהים השאיר את החשך בכדי שנעריך את האור, את העבודה בכדי להעריך את המנוחה. את

מרובע 14 פונקט 82579 Nr.

התורה היא חיים למחזיקיה. אשה אוהבת בעלה, תוצאת חיים לשניהם. דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים: הכל הכלים אמר קהלת הכל הכלים הכל. מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. הכל הולך אל

מרובע 16 פונקט 82580 Nr.

איש היה בארץ עוץ איוב שמו. והיה האיש ההוא תם וישר וירא אלהים וסר מרע. ויולדו לו בנים ושלוש בנות, ויהי מקנהו שבעת אלפי צאן ושלושת אלפי גמלים ועבודה רבה. ויהי היום אוכלים ושותים יין

מרובע 20 פונקט 82581 Nr.

בזמן שיצאו בני ישראל מארץ מצרים היה טבעם ותכונותיהם כמעט בדיוק כמצרים והיו גם כאלו מתבוללים לגמרי. לכן אמר

מרובע 28 פונקט 82582 Nr.

אלהים השאיר את החשך בכדי שנעריך את האור, את העבודה בכדי להעריך את המנוחה. את

רש"י 10 פניקט לערשטעסן 1 פניקט 82586 Nr.

אחר שדיברנו זיכרונת התשובה, לריך שתדע, כי לאו בתשובה לתורה תלייא ויילתא, ובתחלה נליע לך. בונס' יונא פי בתרא, שאל רבי ותיא בן חרש את רבא רבא בר רב הונא, שונעת ד' חלוקי כפרה שהיה דורש וכו'. ורלוני להליע לפניך רוב הסברות של התנאים החולקים בסדר ויברנות כפרת העונות. וקרקפתא דלא וינח תפילין: כל ונלות עשה, זולת פסח וניילה, שיש בהם כרת ויתכפרין בתשובה לחודה. כו"ש ר' ישועאל' עבר על עשה ושז אינו זז וינש עד שנוחלין לו וכפי הגרסה ויהזהר פרשת ויקרא דף ה' ע"ג בפסוק אם עולה קרבנו ר' חייא פתח. כי לא וינחשבותי וינחשבותיכס וכו'. גרסה כי העולה בזה על ההורר הלז. ר"ל וני שחשז בלבו לעשות עבירה אפי' ע"א וגי'ע וש"ד ולא עשה ויתכפר לו בקרבן עולה. והדעת נותן דלא גרע זיעול וגי'ע ויההורר לחודי' דלא תעשה, ויתכפר בתשובה לחודה וינכפרת על עשה. אבל על כל לא תעשה צעינן תשובה. ויוה"כ וינכפר. ואם לא עשה תשובה כבר נתבאר לעיל ריש פ"א דינדון זניהנס: לא תשא כבר כתבנו לעיל, דיש זו ז' ויחלוקת, דלרי' ישועאל, וגם להווא תנא, דקאמר ועל ויה תשובה תולה ויוה"כ וינכפר על כריתות ונייתות ז"ד, ועל לא תעשה גיבור. ולא תשא ודאי שהוא

רש"י 10 פניקט לערשטעסן 2 פניקט 80037 Nr.

וכן ריב"ז במוסבת ברכות סוף פ' אין עומדין היה זוכה שהיו לפניו שני דרכים ולא ידע, אם עדיין לא קיבל יסורין הנריכין לעונו, שאפילו שהוא קל אללו נערך לחילול ה', כמו שכתבנו לעיל בשם א"ר יהודה, כגון אנא דווסגינא ארבע אמות בלא תפילין ובלא תורה וכו' הוי חילול השם, ואחר כך בעת פטירתו ראה את חזקיהו שבא ללוותו, ואז ידע כי כבר קיבל עליו חלק יסורין בעולם הזה, ונוחק עון גיהנס בתשובתו, ועם המיתה. וע"ד זה תתרחן בשמואל הנביא. למה הרגתני לעלות, כי נתיירא ווייס הדין, כי לפוס גוולא שיחנא. ונקודה קטנה אללו, הוי חילול ה' גמור, שאין לו קנצה, ואם לא נהר וולעשות תשובה עליו, היה נריך ח"ו גיהנס. ולכן נתיירא. וע"ד זה, ברבי יהושע זונסכת יצמות. כשאמר. זושנו וודבריכס בית שמואי, והתענה עד שהשחרו שינוי ופני תעניותיו, כי לגבי דידים חילול ה' איכא, ובפרט כי זה ח"ו בכלל חובה ת"ח הוי, ואמרנו בפי' חלק דחובה ת"ח אפיקורוס כגון דאמר הני רבנן וכו'. ואין כח בקולוים להאריך בכל הפרטים, וכבר הוריתך הדרך בכל הקוסיות הנופלות בזה ותתרגס

רש"י 12 פניקט 82587 Nr.

עוד לריך שתדע, כי קודם גזר דין, יכול האדם להסיר וועליו בתפלתו ותשובתו כל הפגם שעשה ע"י חטאתיו, ולבחר גזר דין, אין כח זידו לבטלם. וזהו נזכר בפ"ק דר"ה. ואצ"ל כאן בגזר דין שיש עונו שצועה, אינו נקרע, כאן שאין עונו שצועה, נקרע ע"י הלעקה. ושם בפ"ק דר"ה ד' ויחלוקת דזכר אי נידון בכל יום ר"ה, דווקא ותו לא מזיא תפלה לבטולי גזרה. או אם אדם נדון בר"ה ונחתס צויה"כ והתצוהה נחתות בפסק ופירות האילן בעלרת והוייס צהג. או אם נידון בכל יום. או אם נידון בכל רגע. וזונסכת יצמות פ' החולץ וכן בפ' ונלות חליטה אומר, דרשו ה' צהוללו. אלו עשרת היוייס שצין ר"ה ליו"ב, כי נחתס צויה"כ, ולבחר הכי אין תשובה וועלת לבטל הגזרה ואיירי זיחיד. אבל זצבור כתיב. בכל קראנו אליו. ולעולם וצטלין גזר דין, ובכל יום נידונין ואפילו שנחתס נקרע. והכי איתא כווי בפ"ק דר"ה: ע"כ ורצינו הגאון הקדוש ורן חיים וויטאל ז"ל. יסתכל השכל וידע העיני צטר לו וכה יאמר בלבו כו, אעבור צק"ך יוני חייו

רש"י 12 פניקט 82588 Nr.

הזה לדור יתום. כי אין ונקיץ ואין יודע, כי האדם לא נצרא אלכ לכבודו יתצרך, ואין רגע אשר אינו ונשפיע לו חיים ונלוועלה, תדיר ולא פסיק איכו השתא, לכו ונוכחה, אונרו אתם, היתכן אשר ילך את האדם אלהי עולם ה' וונשפיע לו תדיר חיים וונלכבו ילוח לשונרו. כדי שיוליא יוניו ושניו צהצלי העוה"ז ועיוליו וסחורותיו. הא ודאי, אשר חנן אלהים אותו אפילו ונעט שכל, יתעורר ונשכרות הילך הרע, ויצין את זאת, כי ח"ו אין רלון ונלכנו אלהינו בזה כלל. אוננס כך גזרה חכונתו לתת הצחירה ציד האדם, ולפי עשה נראה שהוא אדון לעשות ברלונו. ואל ונלא רחוניס ונאריך אפו אולי ישוצ ונחס ויכיר קדר עצודה לעצוד עצודת הקדש. ואלו עוצרין, צפשע יוניס ושניס צקדר הנוקולקל האונור או כיולא צו. לא ידעו את ה' ותורתו וונלותיו הולכי דרך שכצוה פתאים הוייס שוכצים אוהצי לנוס צתדרונת ילרם. והניחו יתרם לעולליהם, עולל הגציה לוארה, ותנוק שונט ד"ת ונפיה, כי עיניהם יסיתו

מאנאליט

Nr. 83824 a פונקט דערשאסן 2 פונקט 6 מאנאליט

קרייז-קאפיא: זאגן לה סעבריה סחויצה לשטק. ומי נח הנה הארון שבהבורה? - הני אמר: כלבא-נקא: על פן הדלת פתיחה לוחה: שארה, על ציריך שוקת. וזרחה סבתא ופתיחה בתוקיד: היתה הנקושה ענה ונעה לה בחר הבית שנתרונן. על המפתן נגע התמהמהה סבתא, ואחר אל המטבח פניה שמה. אלי השמינה פן קרבה, ספריסלוט זללה, ובראה קמקום מלבין, שוליו נתפרקמו. צמידו רוקר-סוב, ואר בנגע מיט, ממסגר צינוקו ותפרין, דין לב סבתא: מלאה סם הקרה לה ספרושי-ברודיהוא! לקחה לקמקום

Nr. 83824 a פונקט דערשאסן 4 פונקט 6 מאנאליט

על ורעותיה, ומתהל במטלית הביאתו הסדרת, געלי ספסלי עין-ערס העמידו. אף היא לשלחן ישבה וכוס תה לה מנה. והירה היתה סבתא ומזכרת מאד בעקתה, כוס סוככות פן מתפקע, מעט-מעט הלך סקלות, דק ופוקה זל מתוך סוככותיה, נעינו קנין די ותאדם, קמה סבתא, אל סמונן ננשה וצלוחית מרקסתי-אדמקמת הוציאה, בר לבן סיה כוסה ותמנה סחלה, עלי גרזותיה, שלש כפיות מנה משאב, שלש גרושות תוך קערות-וככות, משקרת.

Nr. 83825 a פונקט דערשאסן 2 פונקט 8 מאנאליט

בשיבא משיח צדקנו, על חמור לבן רכוב, חלוקא של אטלם ילקט ושוליה עד ארץ גיעו-גורו, ומצנפת-ונבות על ראשו וחיבש, מונב נמיות מאדמות ותחשים רבים, וכפה מתחמיה תבצבץ, זו גרמולקה רקומת כסף טהור, ופאותיו עד סנטר תסלסלנה, כפעמונים לשתי לחיו, וקנו לבן ככסף, יורד על פי מדותיו עד לאבנט המשי הרחב, למטה ממתינו והגדלו, ומתחת לרגליו כספיר לטהר פומקול-לבן וסנדלים עד קרסל ישחירו, וטלית רחבת-כנפות יעטף והיא צמר צמר מנפה, העטורה בעטרת זהב, מעשה-הרקמה ברוכים, ותבלת וראשית-הגו לציצית-הקנה השוורה, וראשו יכתר בטושפת משבצת אבנים טובות ומרגליות, ומטה סנפירטון בידו, אשר בו געשה האותות, - אז יגלה אליו הנביא, וכיר-לפיו, ופין המכשר: „ערו, צאך קדשים, משיח בן-דוד בא!“ וכאו כל בית-ישראל מכל קצות הארץ, ואצו גם קוצו-פאה וקנד ואמרו: „בשנו מאד, כי ליתנה אליהנו קטאנו!“ ותצמתנה פאותיהם וקננס יגדל וקפוטותיהם תארכנה. - ובשופר גדול יתקע וקול תרועה ישמע: „הקוצו, ישני-עפר!“ וקמו נרדמים בלבן סכריכים ופניהם נהירו כוהר

Nr. 83826 a פונקט דערשאסן 3 פונקט 10 מאנאליט

וסבתא שטה על פני וסדקומים וננעץ עגנה באותה שבת, בה נפטר נפתלי שלה, ותקופת טבת היתה, והשעה שעת אחר-הצהריים, על מפתו נח המנוח ובבית דממה היתה, ומאז היא אורחות בבית, ומאז התנבאה הדממה בשעות-השראה ורקמת מלכותה רקמה, והיתה הדממה לסבתא כבדה מנשא, ובשעה זו אוניה קבכה, ישבה סבתא, ראשה הירידה ונתענמה. - אז תפתח הדלת ותכנס פרות-כבשים משנצת; נכנסה וכן עמדה, הורד הצוארון הנקוף ויגקר חטם סולד ואחר הפנים נגלו, פני קטרינה הרחבים, פיה פתחה ואמרה: „שבתא-טבא, נפתלית רחומתא!“ החוורה לה סבתא וכבד שלום, אף לשבת בקשה, מדודות נגשה הבכה, על הספסל ישבה ועל משענתה נשענה, פתחה במשל פיה ובמליצה: „בשאינ מול

פראנק-ריהל

פראנק-ריהל 7 אויף 8 פונקט 33712 a Nr.

אייִלך קוקוריקו! על מוטו שקשק קנף וגב־הקשת, אף הריע
תְרוּעַת־שַׁחַר – וּסְבָתָא יוֹכֵד מְשַׁנְתָּה הַתְעוֹרְרָה. אֵי־לְךָ, אֵי־
לְךָ, אָדָם־כְּרַבְלַת! אַחְרָה שׁוּב סְבָתָא יוֹכֵד מִבְּקוּרֵיהּ, אַחְרָה־
רְמָה בְּעֵצְמוֹ הַשְׁלֵגִית שְׁלוֹ אָסֵר אֵלֵי סוּסָה נְפוּלַת יָבֵד; וְשֵׁשׁ
בְּלָבוּ עַל זְכוּת זוֹ, שְׁאִימְתִי יוֹכָה שׁוּב – וְתִשָּׁשׁ גַּם סוּסָתוֹ
לְרוּץ אַרְכָּה. וְהַשְׁעָה שַׁעַת תְּצוּת. אִז תַּדַּע סְבָתָא: לְאַרְץ־יִשְׂרָאֵל

פראנק-ריהל 6 פונקט דערשאסן 2 פונקט 33711 a Nr.

בְּיוֹם, עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם; וְכָל־שֵׁם מְשֻׁדָּה טָרָם יִתְּנֶה
בְּאֶרֶץ וְכָל־עֶשֶׂב מְשֻׁדָּה טָרָם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל־
הָאָרֶץ וְאָדָם אָזוֹ לְעַבְד־אֶת־הָאֱדוּמִים; וְיִזְכֹּר גַּעֲלָה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקֵת אֶת־
כָּל־יְבֵי הָאֲנָקְרוֹ; בְּיַזְרֵר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עֶקֶר מִן־הָאֲדוּמִים
וַיִּשַׁח בְּאִשׁוֹ נִשְׁמַת תַּיִם בְּיַהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה; וַיַּשַׁע יְהוָה אֱלֹהִים
בְּרִבְעוֹן מַקְדָּם וַיִּשֶׁם שֵׁם אֶת־הָאָדָם אֶשֶׁר יִצְרָ: וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים

פראנק-ריהל 8 פונקט דערשאסן 2 פונקט 33712 a Nr.

הַתְעוֹרְרָה סְבָתָא יוֹכֵד מְשַׁנְתָּה הַעֲמֻקָּה. הַתְעוֹרְרָה. בְּמִשְׁתָּה הַחֲמָה רְגָעֵי מְסַפֵּר שְׂכָבָה, הַזְיוֹת חֲמִימוֹת וּמְגַפְפוֹת שְׁטָפוּהָ.
חִיכָה לְעֵצְמָה: «אַחְרֵי בְלוּתִי – הָא מַנִּין לִי?» – גְּזוּפָה – וְכֹאֲלוֹ תַמּוּל הָיָה הַדְּבָר: בַּת שֶׁש־עֶשְׂרֵה הָיְתָה, יְלֻדָה. כָּל
רוּאֵיהָ אָמְרוּ: רִיבָה יָפָה וּמְלֵאֲתָחֵן. נָסְעוּ אַבְא־אָמָא הָעֵירָה, לְיֵרִיד נָסְעוּ; שָׁבוּ אַבְא־אָמָא מִהָעֵירָה, מִן הַיֵּרִיד שָׁבוּ,
נִפְלָה אָמָא עַל צְנֹאֲרֵיהּ חֲבַקְתָּהּ, נִשְׁקָה לָהּ וּבִשְׂרָה: «מִזְל־טוֹב! חֲתָן הַזְמִין לְךָ אֱלֹהִים, בְּתִי, חֲתָן הַגּוֹן!» הַתְבוּשָׁשָׁה
וּלְבָה דְפַק בָּהּ. מֵאִז מַה אֶהְבֵּה לְאַחַר שְׂכַב בְּמִשָּׁה, לְשֶׁכַּב גַּיִם וְלֹא גַיִם וְלַהוּוֹת. הָיְתָה אָמָא בָּאָה, בְּצָחוֹת מְדוּמוֹת נִכְנָסָה:
«בּוּשָׁה וְחִרְפָּה כְּלָפִי הַבְּרִיּוֹת! כְּלָה־בְתוּלָה עַד שְׁלֶש־עֶשְׂרֵה בְשַׁעוֹן יִשְׁנָה! וְהִרִי חֲתוּנָתָה מִמְשַׁמְשֵׁת וּבָאָה; הַחֲמוֹת
עוֹד אַרוֹר תְּאַרְנֵנִי; שְׁהִרִי לְגַלְגַּל עַל־הָאֶטְרִיּוֹת – לָאוּ; לּוֹשׁ לָחֵם – לָאוּ; בְּשַׁל צְלוֹת וְכַבֵּס – עוֹרְבָא פְּרַח! וְכְלָה

פראנק-ריהל 10 פונקט דערשאסן 3 פונקט 33713 a Nr.

יִצְאָה הַחֲצָרָה. עַל לְבַנַּת שְׁחָקִים הַדִּי־תַכְלַת עֲדָן רַפְרָפוֹ וְקַרְקַע הַחֲצָר רְבוּד מְרַבֵּד נוֹצָה
אַחַד. רַפְסָה סְבָתָא, עַד בְּרַפִּים טְבַעָה וְנִתְיַב לְרַפַּת כְּבֻשָׁה. לְגַרִי הַחֲצָר אֶקְלָם הַכִּינָה, וּלְבָה
בָּה מְפַרְכֵס כְּדָג מְשׁוּי בְרִשְׁתּוֹ; מַנְקָה זוֹ – עֶשֶׂר עַגְלוֹת הַמְלִיטָה, מִרְתַּפָּה חֲמָאָה וְחֻלָּב
מְלֵאָה, כְּדִי־שְׁמַנָּת, שְׁקִיקֵי־גְבִינָה. גִּפְפָה סְבָתָא לְמַנְקָה בְּחָבָה; הַרִימָה זוֹ רֹאשָׁה וְהַחֲלָה
נוֹשֶׁפֶת: סְבָתָא מְגַפְפָתָה – כִּי צַד לֹא תַתְּפַנֵּק? וְתוֹסֵף סְבָתָא עַל בְּלִילָה חֲפְנִים סְבִין. וּלְבָה
בָּה לּוֹחֵץ כְּבַצְבַּת, עַל בְּהַמְתָּה צַר לָהּ, עַל־כֵּן לְקַרְיִנְדֵל נִכְדָתָה לְגִדּוּגְיָה תֵהִי. – וְצוּחַת
הָאֲזוּזוֹת מְדִיר הַעֲצִים עֲלֵתָה, וְאוּלָם זֹאת הַפַּעַם סְבָתָא יוֹכֵד אֲלֵיהֶן לֹא שַׁעְתָּה. פְּרָשָׁה לָהּ

פראנק-ריהל 12 פונקט דערשאסן 3 פונקט 33714 a Nr.

מִמְלָח חָכָם יַעֲנֶנָּה: «אוֹתָם הַיָּמִים, אוֹתָם הָעֵדָנִים עָבְרוּ וְאִינָם; כְּמוֹנֵי
כְּמוֹךָ, אַחוֹת, בְּדָד אֲשַׁב וְאָדָם». הַמְחַמָּאָה אָף הִיא תְּשִׁיב אֲמַרֵיהָ לָהּ:
«אוֹתָן שָׁנִים טוֹבוֹת – מִחֵן מַעַל לּוֹחַ לְבָב; סְבָא מֵת – כְּלָנוּ פְּגָרִים מֵתִים,
וְעוֹד מַעַט מְזוּעַר וְסְבָתָא אָף הִיא עוֹזְבַתְנוּ...» דְּבָרִים אֵלֶּה אָף נֶאמְרוּ –
קַפֵּץ רְגִזוֹם שֶׁל כָּל הַכְּדִים, הַסִּירִים, הַקְּלָחוֹת, הַצְּפָחוֹת וְכָל מִינֵי פְכִים
וְכוֹזִיִּים... עֲזָבַתְם סְבָתָא וְנִסְתַּלְקָה, אֶל הָעֲלִיָּה בְּסֻלָּם כֵּן עֲלֵתָה, טְפֹסָה.
הַכְּהָה הָאוֹר בְּעֲלִיָּה זוֹ הִרְחַבָּה, הַמְּסַרְגָּה רִשֵׁת קוֹרוֹת, וְכִמּוּהֶן כֵּן גַּם וּגְוִי.

מרובע

מרובע 6 פונקט דערשאסן 2 פונקט a 82572 Nr.
קרע-רבין הקלב לאחר משמה שמניו שקט ובוטח, גם ולא גם.
ופתאם - מי בן חסם-קלב וסוד שמעו מי ודע? - אונגו נשא
סחדות, על בגליו נזקף הקרוטות ומקטו חר לעקרים הצליף.
נרא לבנות-הנוצרה במניחמן וסמוך-שפון ספודן אל מתחת
לאברותי, נתי דמיון דענקות-ביצים צפופות זו לזו. סקר

מרובע 8 פונקט דערשאסן 4 פונקט a 82574 Nr.
תמה רגע הקלב על הפעשה אשר געשה, נסחה
בבהלה אשר הקום, נבוש: השפיל אונגו, שלשל
גליל זנבו תחת פרסו הנפולה, לבין נרכותיו, נסב
והלך-לו. מהרו-שבו הולבנוגיות, מחדות באו

מרובע 10 פונקט דערשאסן 5 פונקט a 82576 Nr.
הפרעה שנת סבתא יוכבד, הפרעה; עיניה
פקחה הקטנות ומתוך פסתה החמה,
מתחת לשמיכת-הטלאים, שמיכת המוך
הצבעונית, גופתה המלאה חלצה, ותשב.

מרובע 12 פונקט קליין בילד דערשאסן 4 פונקט a 82577 Nr.
פתחה סבתא דלת המסדרון - והיא מפנה אל הדיר, שם גם האנויות
הקולניות והמנמרת המקעמעת - ובשמדה על הסף בן גופתן: "אי-לבן!
כלום צוארבן שחטו, או ראשכן מלקו? או שמא זמירות לכבוד יום
השבת תזמרנה?" פסקה המנמרת, פסקה גם הלבנבנת ושתיקה מעל
במתי הסלם ירדו, ברם האנויות הזו נענו: מתחו צוארבן נגדהנא לסבתא

מרובע 12 פונקט גרויס בילד דערשאסן 7 פונקט a 82578 Nr.
הורמו עיני סבתא, מן הציור געקרו ועלי החברה העירנית נחו-נפלו;
על ראשי נכדיה טללי-אהבה רעפו ושפתיה מללו: "שבת-טובה,
נכדי, שנה-טובה, מהמדי!" אפפו הנכדים על סבתא, סבוה אף
סבבוה בשמחה ובצהלה, משלה נשאה סבתא ותאמר: אדם בלחי,
פטרה בחטם וברקת בעין! אטו מלתא זיטרתא? כברת-ארץ, תחום

מרובע 5 פונקט דערשאסן 2 פונקט a 82571a Nr.
שנה בשפת פגנוג - הכל מידים; רמות נזקה לבנות-הגלית ברפפה על מעע
הגומש והדגמים. לך קיט מלקק שדקנים, ושישא קל-סלת בתלתל:
שברו שפת-קיש אחת היא ליוקבר סבתא פשעת תמים, ופשתי-שירה זו סבל
של לו קלב פנשימים: עצמות-קללת, עצמות פסיוות, ולא-קל-שפון איוות
זולעות, לבנות-נוצה וקשות-צארא, ופר ארס-קרבלת מוסר-מקב סודר פלנצי

מרובע 7 פונקט דערשאסן 3 פונקט a 82573a Nr.
וראה זה פלא: בן-רגע ענקות-ביצים הקגעו ומתוך זנקו
אנויות-חופפות משרבבות-צארא, פשוטות-קנף, מבקלות-
מטרפות ומגעגעות אומה, ובינותן - אונן טיש רין באנוסת-
עז ונפעע בתרנגלות הוונת, נתת-למל המנמרת מאר. צרחה

מרובע 9 פונקט דערשאסן 3 פונקט a 82575a Nr.
אחת זו השקט כל תוכל; המנמרת, שעה לא
קלה התחבטה-התלבטה, עדי מצאה מנוח לבף
הגלה עלי שלב משלבי הסלם, עמדה על מרום
דוכנה - מיד פיה פצחה בקרקור, ויהי קרקורה

ברכת יצחק לבניו

וברכה אמרה אל-יעקב בנה לאמר הנה
 שמעתי את-אברהם מדבר אל-עשו אהיה לאמר:
 הריני לך איד ועשה-לך מטעמים ואכלה
 ואברכה לפני ה' לפני מותי: ועמה בני שמע
 בקולי לאשר אני מצוה אותך: לך-נא אל-העמ
 וקח-לך משם שני גרין שים טובים ואלעשה אותם
 מטעמים לאהבה פאשר אהב: והבאת לאהבה
 ואכל בעבור אשר וברכה לפני מותי: ויאמר
 יעקב אל-דבקה אמו הן עשו אחי איש שקיר
 ואני איש חלקי: אילו ימשני אבי וקחתי בעיני
 במתעמט והבאתי עלי קללה ולא ברכה: ותאמר
 לו אמו עלי קללתך בני אך שמע בקולי ולה קח
 לי: ואלך וקח נבא לאמו ומעט אמו מטעמים
 פאשר אהב אביו: ותקח רבקה את-דבגרי עשו
 בנה הגדול החמדות אשר אהב בבית ומלבש
 את-יעקב בנה תקטן: ואת עורות גרין העוים
 הלבישה על-גדיו ועל חלקת צאנריו ותמן את-
 המטעמים ואת-החלם אשר עשתה ביד יעקב
 בנה: ונבא אל-אביו ויאמר אביו ויאמר הנני מי
 אהב בני: ויאמר יעקב אל-אביו אביו עשו בכרה
 עשיתי פאשר דברת אלי: כוס-נא שבה ואכלה
 מאידי בעבור תברכני נפשך: ויאמר יצחק אל-

בני מהיה מתרת למצא בני ויאמר כי הקרה ה' אליהו לפני: ויאמר יצחק אל-יעקב ושה-נא ואמשה בני האמה זה בני עשו
 אס-לא: ויש יעקב אל-יצחק אביו ומשהו ויאמר סקול קול יעקב ותנוים ידי עשוי: ולא הפירו בידיו גרין בדי עשו אחיו
 שערות וברכהו: ויאמר אמה זה בני עשו ויאמר אני: ויאמר הנישה לי ואכלה מציד בני למען תברכה נפשי: ויש-לו ויאכל
 נבא לו יין נשת: ויאמר אליו יצחק אביו ושה-נא וישקה-לי בני: ויש וישק-לו ובה את-רבים בגרין וברכהו ויאמר ראה רים
 בני כרים שנה אשר ברכו ה': ויסדלה האלהים משל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: ועבדוה עמים וישתחוו לה לאמים
 הנה גביר לאמה וישתחוו לה בני אמה: אררוד ארור ומברכה ברוך: נהו פאשר בלה יצחק לברך את-יעקב ויהי אך יצא
 יצא יעקב מאת בני יצחק אביו ועשו אחיו פא מצידו: ונעש גס-דוא מטעמים נבא לאביו ויאמר וקים אביו ויאכל מציד בני
 בעבור תברכני נפשך: ויאמר לו יצחק אביו מ-אמה ויאמר אני בנה בכרה עשו: ויחדד יצחק חרדה גדולה ער-מאד ויאמר
 מ-אפוא הוא הצד-צוד נבא לי ואכל משל בטרם תבוא ואברכהו גס-ברוך יהיה: כשמע עשו את-דבגרי אביו ויצעק צעקה
 גדולה וקרה ער-מאד ויאמר לאביו ברבני גס-אני אביו: ויאמר פא אחוה במרמה ונקח ברבחה: ויאמר הכי קרא שמו יעקב
 ונעקבו זה פעמים את-דברתי לקח והנה עמה לקח ברבתי: ויאמר הלא-אצלתי לי ברכה: ונען יצחק ויאמר לעשו הן גביר
 שמתו לה ואת-כל-אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירש סמכתי ורבה אפוא מה אעשה בני: ויאמר עשו אל-אביו תברכה אמת
 היא-דלה אביו ברבני גס-אני אביו וישא עשו קולו ונכה: ונען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבה ומשל
 השמים מעל ועל-הרבה תתרה.

H. BERTHOLD AG - ה. בערטהאלד אג

בְּהִלְכָּהּ • שְׁנֵאֲנֵינוּ יֹאמְרוּ לּוֹ • לָךְ וּלְךָ וְכוּ' תִקְוֶה
בְּמִלּוּכָהּ • תּוֹמַדְּ בְּהִלְכָּהּ • תְּמִימֵינוּ יֹאמְרוּ לּוֹ • לָךְ
וּלְךָ וְכוּ' • כִּי לֹא נָאָה כִּי לֹא יָאָה ❖

ברוך גלחבט זיעסט דוח עוונער
הערר דער וועלט! דער דוח
דיח פרוכט דעם וויינטחקם טופסט.
(זענגטשורך נאך דעם גנוסע דעם וויי-
עם)
גלחבט זיעסט דוח עוונער! חונער
גלחטט! הערר דער וועלט! פיר

לשנה הבאה בירושלים

בָּאֵי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן ❖

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן וְעַל

תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ הַמִּדְבָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה
שְׂרָצִית וְהִנְחִלְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפְּרִיָּהּ
וְלִשְׂבֹּעַ מִטוֹבָה רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ • וְעַל
מִזְבְּחֶךָ • וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקּוֹדֶשׁ בְּמַהֲרָה
בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׂמְחָנוּ בְּהוֹבִיֹּם הַשָּׂבֶת
הַזֶּה • וּבְיֹום חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה • כִּי אַתָּה יי טוֹב
וּמְטִיב לְכָל וְנִוְדָה לָךְ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן
בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן ❖

דען וויינטחק, חונד פיר דיח פרוכט
דעם וויינטחקם וויח פיר חללע לייב
ליכן פריכטע דעם פלחום, חוני פיר דחם
חונעהאליכע גוט חונד ווייט פארברייטע
טע לחד. דחם דיר גלחלון החט חוני
זערן פארענטערן לוס ערבטהיל חיי
געבן חוני זיל גלחטען פלחן זיינען פריכטן
חונד זענטקטן זיך פלחן זיינען גוטע חן!
ערבחרמע דיר, עוונער! חונד גלחט חייבר
יטחלו, דין פלחק חייבער ירוטויס דייע
ערוועהלעטע טטחרט, חייבער דין הייליק
טהוס חייבער דייען חפער חולחור חונד
ערבוייע בחור, חונד חין חונערן טחן
נחך, דייע הייליקע טטחרט ירוטויס, דוח
בריקסט חונם חולחורן לו חיידי חין, דחם
וויר חונם חין חיידי חוס יע חיידי פרייען
חייבער חיינען זחלכן טבת חונד) פעסטחק
דעם חונקעזיעערטען קובן, יח דוח ביסט,
עוונער! חין גטקער גלחט, דער חללען
ווחלו טחוט; דחוס דחקן וויר דיר פיר
דחם לחד וויח פיר דייע פרוכט דעם
וויינטחקם, גלחבט זיעסט דוח עווי-
גער פיר דחם לחד חונד פיר דחם פרוכט
דעם וויינטחקם:

חסל דחם דענקאחלו דעם פטח חוזט
נון נחך פחרטריפט פחלברחכט
נחך חללען פחרטעלן חונד גברויילן, חעכע
טען וויר דחך דחם גליק חחבו, עם חויך
דערלעבט החט עם חויסלוסיהרן וויח וויר
דחם פערקניגען החטען עם חין ווחרטן
פחרטחקען. — חן חללהייליקסטער!
דער דוח חין חויט טחחחחחח! ריכטע
ווידרוס חין גבייטט פחלוק חויך העע-
חחלם פלחן דיר גזענגעט. ערהחוטע דוח
טפערטחיקע חייכס בוויכס, דען דוח
זעלכסט חייקעזעלט חונד פחירע חונטער
פחירענגענגען חונם נחך חין לוריק. —

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ • כְּכֹל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ
כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ • כִּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ
וְזֶשׁוּכֵן מְעוֹנָה • קוּמֵם קַהֵל מִי מְנָה • בְּקָרוֹב נִהַל
נְטִיעֵי כִנָּה • פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה; בְּלוֹ טוֹ וְחֻזֵל לְסִפּוֹר הַעֲבוּר

בָּאֵי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעוֹמֵר;
הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לָעוֹמֵר יְהִי רִצּוֹן וְכוּ'

שריפט מרובע, דייטש-ראביניש און פראנקרייהל

H. BERTHOLD AG - בערטהאלד אג -

העתקה מדויקת מההגרדה שכתב וצייר משה בייך נתן הכהן בשנת תקע"ו לפ"ק.

גלייך; אונד סהייל אויך דען איצריגן טיטלייטן נייט, דיא עס אויף גלייכרע ווייזע געניסן.)

ברוך גלחבט זייעסט דוא עוויקרא! אונד גלחט! הערר דר וועלט! דער דוא אונס דורך דיינע געבאטע ג' גהילוקט האסט, אונד אונס בפהאלן אונג גזיערטע קוילן לו עסן.

(הערנאך איסט נאך עטוואס ציטרע קרייטער, דיא נון אין חרוסת איינטונקט נאכדעם נאך ערשט פארהער פאלג' נדען זענען גשפראכן האט.)

ברוך גלחבט זייעסט דוא עוויקרא! אונד גלחט! הערר דער ו וועלט! דער דוא אונס דורך דיינע גבאט טע געהילוקט, אונד אונס בפהאלן האסט ביטרע קרייטער לו עסן:

(דער הויזערער צריכט זאדאן עט' וואס פאך דער דריטן מנה דיא צי דאסין נאך נאכן גבלייגן, כיינט עט' וואס ציטרע קרייטער דאלו, אונד איסט ציידע זאזאונען, אהנע עס איינטונקן אונד אהנע דען זענן דאריבער לו שפרע' כן, לוס אנדענקן לוס אנדעקן דעסן וואס הלל גטאן: זאנט פאלגנדס דאציא.

בן טעאפט דעם הייליקטוואס נאך ט טאמט. ער זאווויקעלטע אונגזיערטן קוילן זיט ביטראן קרייטראן אונד חס ביי' דן לואזאן, אונס לו ערשילן, וואס געטריבן טטעהט: זיט אונגזיערטן קוילן אונס ב ביטראן קרייטראן אזו מן עס עסן. (דיא טיטלייטע גניסן עס אויף גלייכר וו ווייזע, ווארויף נאך גפאללען גגעסען ווירד.)

ווען נאך לו עסן פעלליג אויפגע' הערט, זא כיינט דער הויזערער דיא האלצע מנה, דיא ער צייט אונג פאנגע נאך קידוש וועגנגלענט האט, איסט דאפאך לו אפיקומען, אונד ט סהיילע אויך דען איצריגן טיטלייטן דאפאך נייט. ווען דאס גשעהען, ט שענקט נאך דען דריטן צעכר איין, אונד שפריכט איצר דענוועלגן דען גוועהנלייטן טיטענגן ווי פאלג.)

מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפִּסְחִים אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבֵּחַךְ לְרִצּוֹן וְנוֹדָה לְךָ שִׂיר חֲדָשׁ עַל גְּאֲתֵינוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ: בְּאִ"י גֵּאל יִשְׂרָאֵל. ❖
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן. ❖

ושותה לפחות רוצו של כוס בהסבית שחאל:

רחצה

נוטל אח ידיו עם כל בני המשחה ומרביעית מים ומצרך.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם. ❖

מוציא מצה

יאחו המלה הפרוסה שצויהם ומצרך המוליח ועל אכילת מלה, וצוטע מהעליונה כזית ומהפרוסה ג"כ כזית ואוכלם ציחד ואל יהי צאכילתה יותר מכדי אכילת פרס שהיא שיעור ד' צילום.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ. ❖

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצֵּה. ❖

מרור

לוקח כזית שהוא שיעור חצי צילום מרור ומי שנוטל קרוי"ן למרור נוטל כזית ושוחקו טרם יס' ומניחו מנולה זמן מה שיפיק חוזק המרירות שלא יזקקו וטובלו צהרוסת ומנער הצרוסת מעליו ואוכלו צלי הסיצה וטרם יאכל ומצרך ואוויר

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר. ❖

לוקח כזית מן המלה התחמונה וכורך צה כזית מרור ואוכלם ציחד וטרם יאכל אומר.

בְּלֹא טָבּוּל וּבְלֹא בְּרָכָה זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל: כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קִיָּם הָיָה כּוֹרֵךְ מִצֵּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד לְקִיָּם מֵה שֶׁנֶּאֱמַר עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ. ❖

שריפט פראנק-ריהל, דייטש-ראביניש און רש"י

H. BERTHOLD AG - ה. בערטהאלד אג

לְדוֹד בְּרָכִי נִפְשֵׁי אֶת יִי וְכָל קָרְבֵי אֶת שֵׁם
קָדְשׁוֹ: הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֲזָה: הַגְּדוֹל בְּכָבוֹד
שְׁמֶךָ הַגְּבוּר לְנִצְחָה וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרָאוֹרְתֶיךָ:
הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא

איסטע דין מאמען געפרין ווערן, חל-
ואענטקע, גרמער חוסי היינטיגער ק
קעניג! חוס הייל חוסי ערד. ד
די געברעט עויג! חוטער גמט, חוסי
גמט חוטער פארענטער, לחב חוסי
פריי, רוסי חוסי גמק, מחכט חוסי ה
הערטמחט, זק, גרעט, חוטמחט, בע-
נעדיחוק, חוסי חטעטוק, היינטיג, חוסי
רעגרוק, לחב חוסי חוטקידע, פחן טן
חן חוסי חן עויגקייט, גלחכט זיעסט דח
עויג! חוטמחטק, קעניג! ערעהט
חן לחבגעקן! חוטער חוטקיד ווידק!
הער דער וווסער דער דח וווחל-
גפחון פידעסט חן זידער דעם גמקס,
חוטמחטק, חוסי עויגדורסר קעניג!

שוכן

עַד מְרוֹם וְקְדוֹשׁ שְׁמוֹ וְכָתוּב
רָנְנוּ צְדִיקִים בְּיַי לְיִשְׂרָאֵל
נְאוּדָה תִּהְיֶה: בְּפִי יִשְׂרָאֵל
תִּתְהַלֵּל: וּבְדַבְרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ. וּבְלִשׁוֹן
חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם. וּבְקָרֵב קְדוּשֵׁים
תִּתְקַדֵּשׁ

עם וואר חן דער זיטע דער מחכט.
אז טחן חכט טחמטעסט דח וווח-
דער טחמטן דעם מחכטס.
זיט חוטענין דער ערטטע ווחלע 1 דור
מחכט. דען ווארן גמטסבעקענער 2
זיסט דח זק, חיה, דער זין העער חן
הויסן טחזיטע חן דער מחכט
עם וואר חן דער זיטע דער מחכט.

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךָ בַּיִת יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה
יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ מִלְּפָנָיו בְּכָל דּוֹר שֶׁכֵּן
חֹבֶת כָּל הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר
לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעֵלָה וּלְקַלֵּס עַל כָּל
דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ
מִשִּׁיחֶךָ: יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלְּפָנֵי הָאֵל הַמֶּלֶךְ
הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ: כִּי לָךְ נָאָה
יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשַׁבְּחָה הַלֵּל
וְזַמְרָה עוֹז וּמְמִשְׁלָה נִצַּח גְּדוּלָה וְגְבוּרָה
תִּהְיֶה וְתִפְאָרֶת קְדוּשָׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹרֶת
וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. בָּרוּךְ אַתָּה יִי

דח דחמטעסט דעם קעניגע לו גר 4
זיט טחט חוס טרויס ביח מחכט, טרעק-
טעסט דען חחוטן 5 חב חן דער חיי-
חחוטק פאר דער חייגפחונענען מחכט,
זיט געטויך ווען קעמפמע יטחח חוסי
קחם חחוס ביח דעם מחכטס
עם וואר ...
דח ערטטגבורט דר פחרוסיס לערטמטע-
טערטסט דח חוס זיטרמחכט, דחס ח
חחער קרעפטע זח ניכט פחחן חחוס
זח חויפטטוסדן דעם מחכטס. דח טח-
טעסט דען קהגן זוט דעם פירטטן לו
חחוטת נדר זיט דער טטערנען דער
מחכט.
עם וואר ...
גמטמחוט חחח חחח דח דער זעסטערר ח
חן זייעסן זן טחן חויך; דח פערמחוט-
טעסט זייען ווחוטט טטערקטעסט חן
זייע מחמחפט חן חיינער מחכט. דער
געטלע בל טחזילטע מרער זיט זייעסן
פוסקטעלזע ביח פוסקטערער מחכט
עם וואר ...
דער חויס חויגן געעסן זך בעלעכטע
ווחרדע ערטמחן דחזעלבע מחכט

1 חחן טחזילע זחכט יעדע נחכט חן דחוי ווחכט, ווחפחן דח ערטטע זך חוס וויטרמחכט זך ענדינטע 2 נר נדק חויסט חן עזרעחוסן חויין
זחכטער, דער חויס ליבע לור ווחסהחויט דען גלויבן חן חוינען חיינליבן גחטט חנינוט, חונד חויין זחכט וואר חונד חורפחטער חזרחס חללרדינגס. ער
וואר וויח זיין גחללעס פטעטרליכעס חויי, חונד וויח חללע פעלקר דור לייט, חן חגעטערייח ערלחגן; פערווארף דין חונפערנינסטיגן גחטטסדינסט

שריפט פראנקרייהל, דייטש-ראביניס און רשי

H. BERTHOLD AG - ה. בערטהאלד אג

העתקה מרויקת מההגדה שכתב וצייר משה בייך נתן הכהן בשנת תקע"ז לפ"ק.

איניציאלן סעריע

83831 פונקט נומער 36

83832 פונקט נומער 48

83833 פונקט נומער 60

איניציאלן סעריע

83834 פינקט נומער 36

83835 פינקט נומער 48

83836 פינקט נומער 60

איניציאלן סעריע

48 פונקט נומער 83837

60 פונקט נומער 83838

72 פונקט נומער 83839

קענען אויך איינפארביק געליפערט ווערן

84 פונקט נומער 83840

קענען אויך איינפארביק געליפערט ווערן

איניציאלן סעריע

83841 פּוינט נומער

באַראָק-איניציאלן סעריע

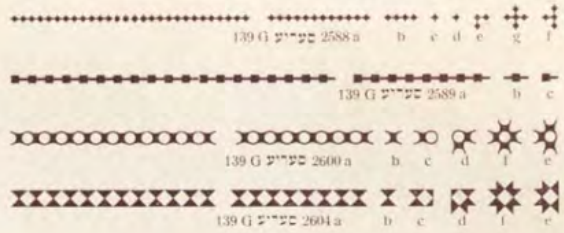
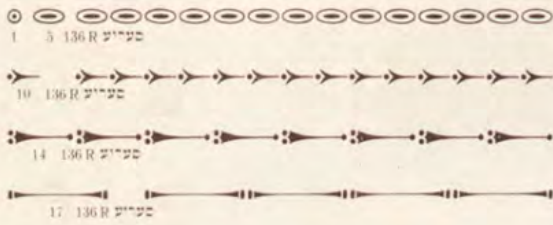
83842 פּוינט נומער

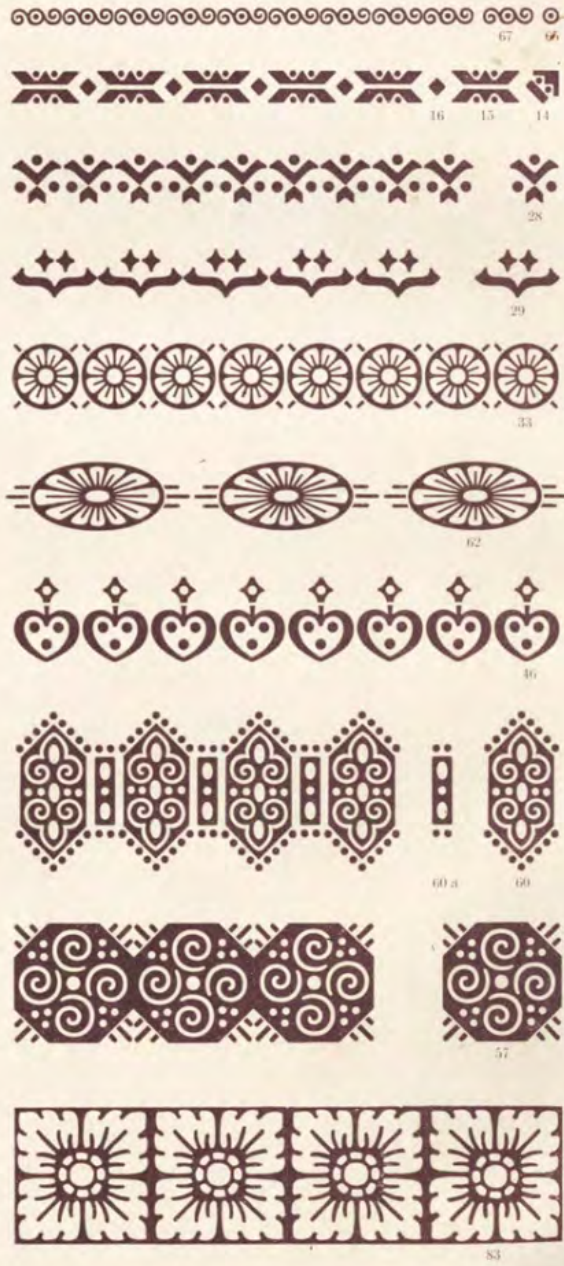
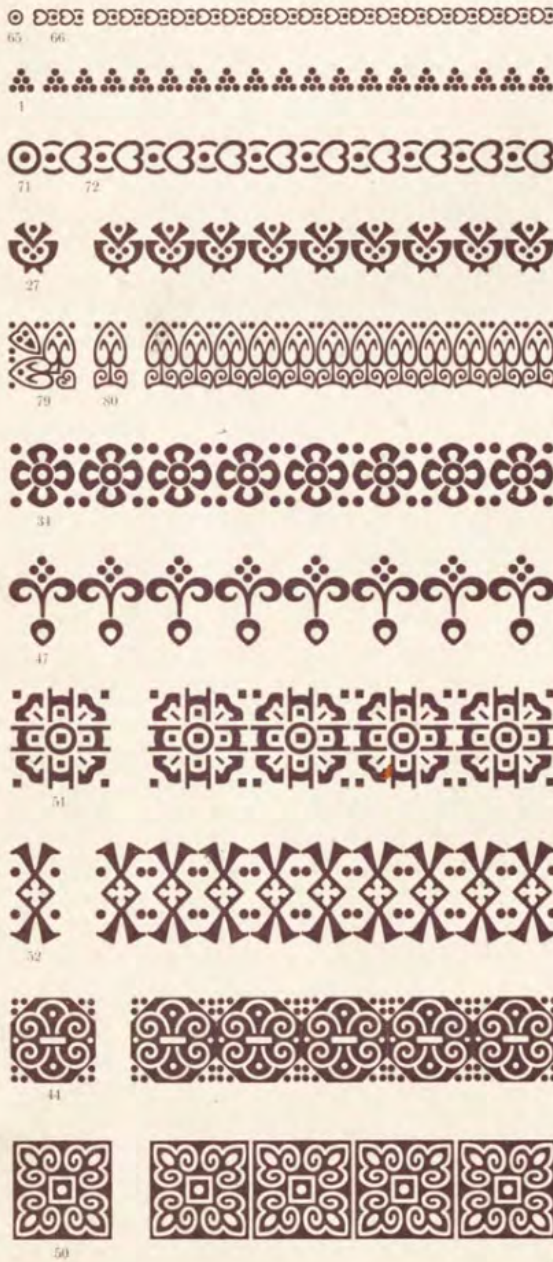
83843 פּוינט נומער

רייען-אינפאסונג

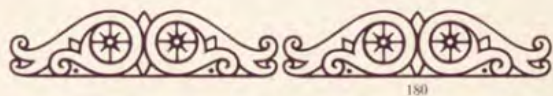
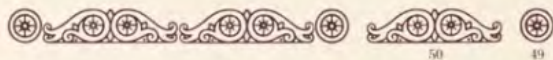
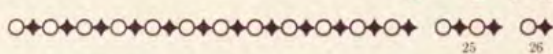
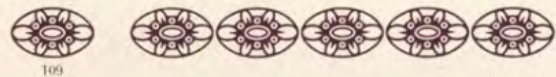
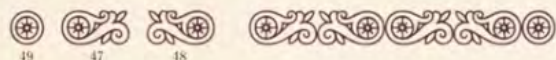
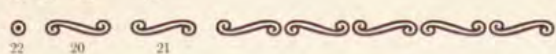

אויסצוג פון ציראט-סעריע 127 R

אויספירליכע פראבן-בלעטער ווערן אויף חונש צוגעשיקט.

אויסצוג פון אקסידענץ-שמוק סעריע 138R

34 33 32 31
22 20 21
49 47 48
91 90
109
124 122 123 121
140
189 187 188
198 197 196 195
199
221
236
234

39 40 41 42
25 26
50 49
92 93
105
125 127 126 128
180
190 191 189
185 186 181
216
218
224
232

אויספירליכע פראבן-בלעטער ווערן אויף חונש צוגעשיקט.

אויסצוג פון אקסידענץ-שמוק סעריע 138R

249

3805

3802

3952

3801

3810

254

270

248

3956

264

263

262

3934

3957

266

קענען אויך דרייטארביק און Nr. 3934 אויך צווייטארביק געליסערט ווערן

רעמסס-ארנאמענטן סעריע 170

ביי באשטעלונגען Nr. 170 א אנגעבען

איינפארב. 13712.
צווייפארב. 13712 a.

איינפארב. 13708.
צווייפארב. 13708 a.

איינפ. 13637. צווייפ. 13637 a.

13696

13700

13713

13694

צווייפארב. 13710 a.
איינפארב. 13710.

צווייפארב. 13734 a.
איינפארב. 13734.

צווייפארב. 13698 a.
איינפארב. 13698.

איינפארב. 13695.
צווייפארב. 13695 a.

איינפארב. 13709.
צווייפארב. 13709 a.

איינפארב. 13718.
צווייפארב. 13718 a.

13699

איינפארב. 13706.
צווייפארב. 13706 a.

איינפארב. 13707.
צווייפארב. 13707 a.

איינפארב. 13717.
צווייפארב. 13717 a.

איינפארב. 13731.
צווייפארב. 13731 a.

איינפארב. 13714.
צווייפארב. 13714 a.

צווייפארב. 13721 a.
איינפארב. 13721.

צווייפארב. 13720 a.
איינפארב. 13720.

13736

13701

13704

צווייפארב. 13705 a.
איינפארב. 13705.

13703

13702

13737

אויספירליכע פראבן-בלעטער ווערן אויף ווונש צוגעשיקט.

רעמסס-ארנאמענטן סעריע 170

בײַ באַסטעלונגען N. 170 K אַנגעבן

צווייפארב. 13727a.
איינפארב. 13727.

איינפארב. 13722.
צווייפארב. 13722a.

צווייפארב. 13728a.
איינפארב. 13728.

13723

13724

איינפארב. 13725.
צווייפארב. 13725a.

צווייפארב. 13739a.
איינפארב. 13739.

איינפארב. 13726.
צווייפארב. 13726a.

13715

13716

איינפארב. 13711.
צווייפארב. 13711a.

איינפארב. 13735.
צווייפארב. 13735a.

צווייפארב. 13719a.
איינפארב. 13719.

13732

13729

איינפארב. 13738.
צווייפארב. 13738a.

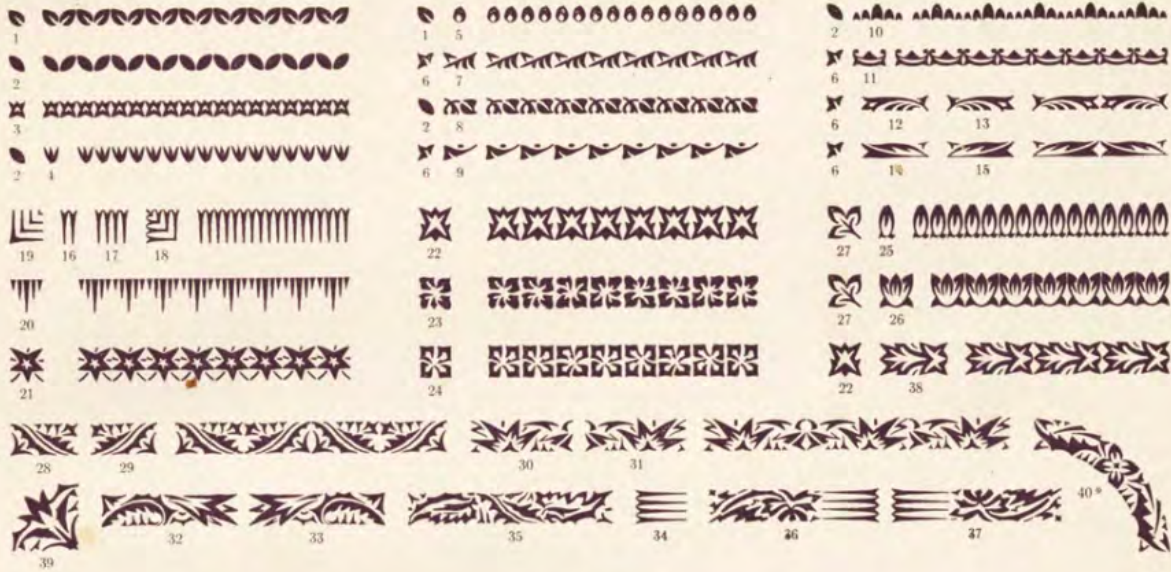
13730

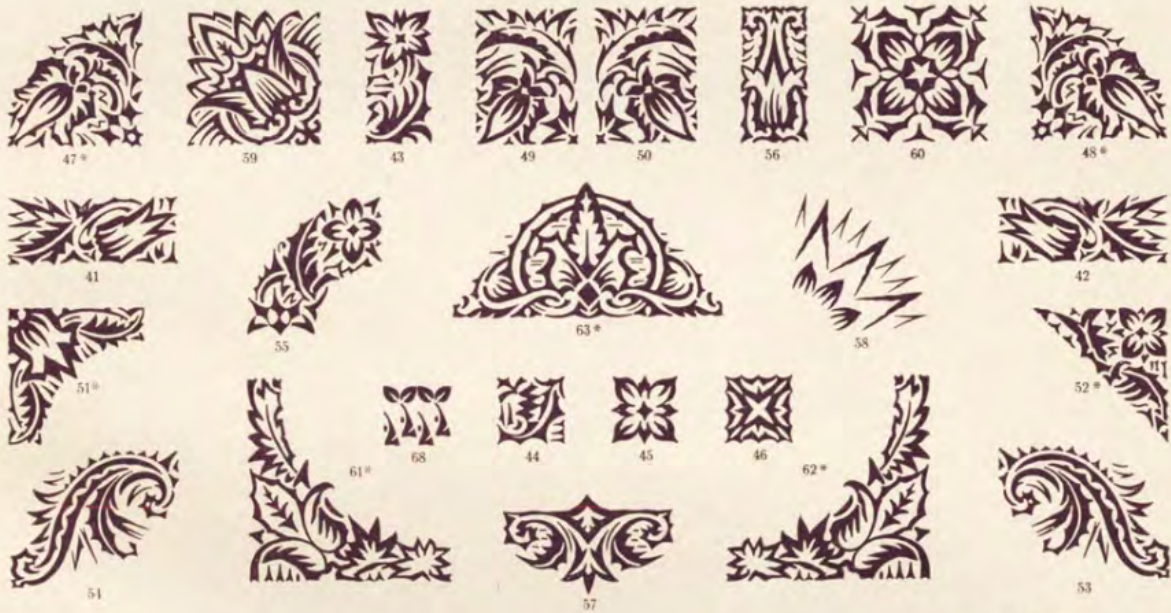
13733

לעאנא-שמוק סעריע 682B

טייל 1

טייל 2

טייל 3

די מיט א באצייכעטע סיגורן זאנען אויסגעקלינקט

פארצייכעניש פון אונזער רייכער בערטהאלד מעסינג-פראבע

טאבעלן און איינפאסונג-ליניען

נומער	פינקט	נומער
4085	4	1005
4086	4	1011
4049	4	1042
158	6	1043 a
6093	6	1054
8100b	8	1045
165	10	2011
10108b	10	2026
12116	12	2034
6050	6	2035
8051	8	2042
10052	10	2044
12053	12	2044 a
18330	18	2045
24331	24	2046
		2047
		2056
		2057
		2080
		3011
		3042
		3045
		3047
		3048
		3082
		3068
		3309
		195

שפאלטן-ליניען, 4-12 פינקט

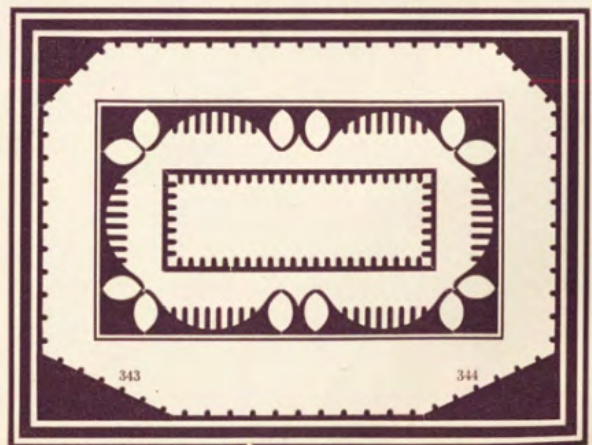
פאסעט-רעגלעטן, 8-24 פינקט

פאסעט-שפאלטן-ליניען, 8-12 פינקט

רעקלאמע-ליניען, בארדירען און עקן

נומער	פינקט
108	4
109	6
110 a	12
111 a	16
365	
363	
334	
380	
382	

אינטערעסענטן באקומען אויף פארלאנג צוגעשיקט אונזערע רייכע מעסינג-פראבע

טאָן-ליניען פון סעריע 3

נומער	פונקט
192 B	3
195 B	6
197 B	8
221 B	8
200 B	12
233 B	12
203 B	18
262 B	24

טאָן-ליניען פון סעריע 1

פונקט	נומער
3	152 B
6	155 B
12	160 B
18	163 B

טאָן-ליניען פון סעריע 2

פונקט	נומער
2	171 B
6	175 B
12	180 B
16	182 B
24	186 B

ווערט-ליניען פאר וועקסעל, קוויטונגען א.א.וו.

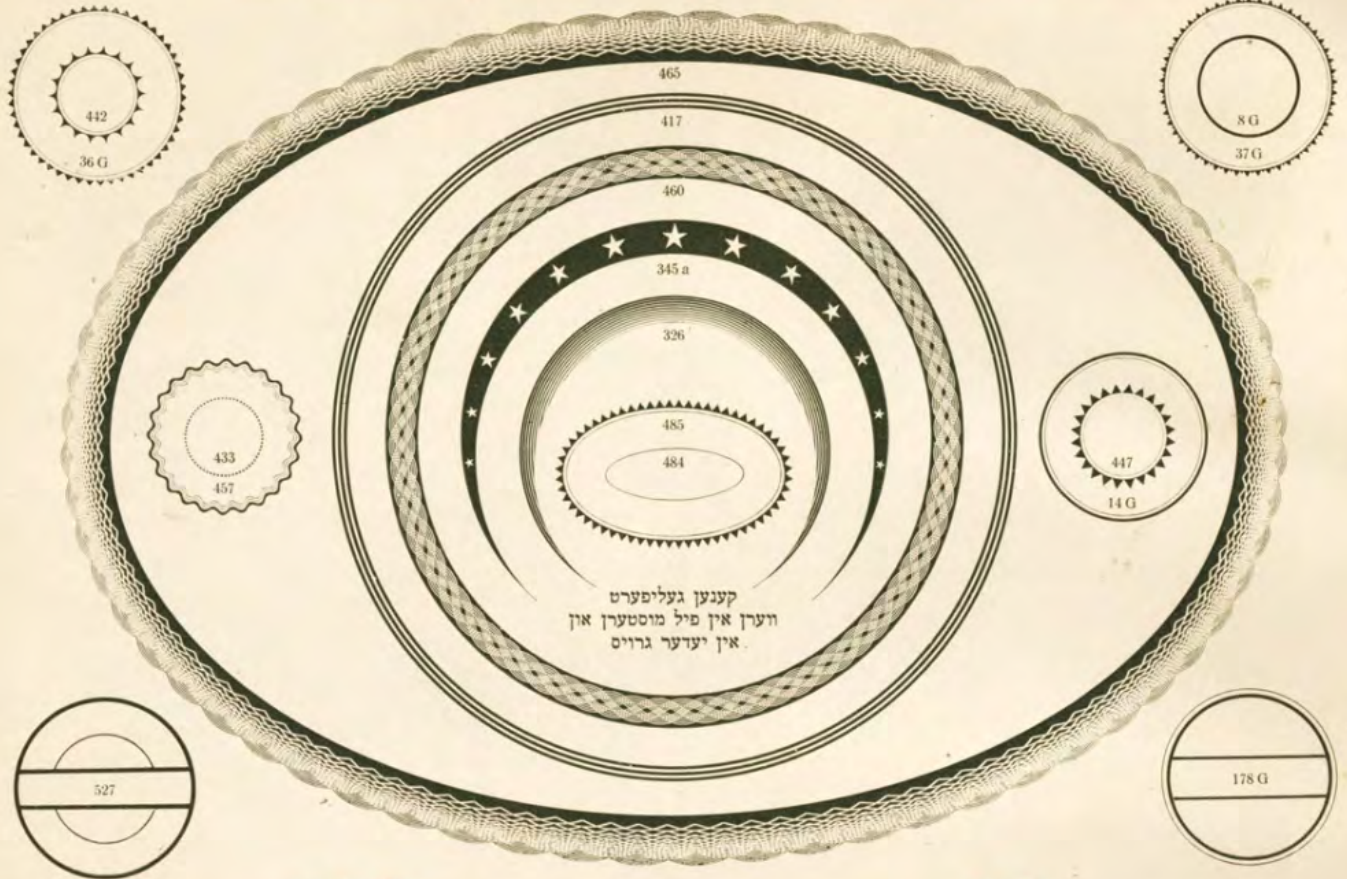
172 G	פונקט 20	נומער 172 G
834 G	פונקט 20	נומער 834 G
327 D	פונקט 24	נומער 327 D
256 D	פונקט 20	נומער 256 D

ליניען פאר ווערטפאפירן

נומער	פונקט	נומער
19 C	6	44 E
380 G	6	91 E
8 C	12	240 D
253	12	218 D
256 D	20	252 D
122 D	24	
660 G	16	
142 D	20	

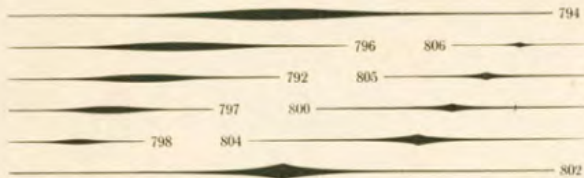
אינטערעסענטן באקומען אויף פארלאנג צוגעשיקט אינזערע רייכע מעסינג-פראבע

קרייזען און פארלויפענדע קרייזען, אוואלן און מעסינג-ראנדען פאר קאוטשוק-שטעמפעלן

קענען געליפערט
ווערן אין פיל מוסטערן און
אין יעדער גרויס

שלוס-ליניען

קלאמערן

עלעמענט-ליניען און אינוועראט-עקן

מאטעריאל פאר שילד-פארמען

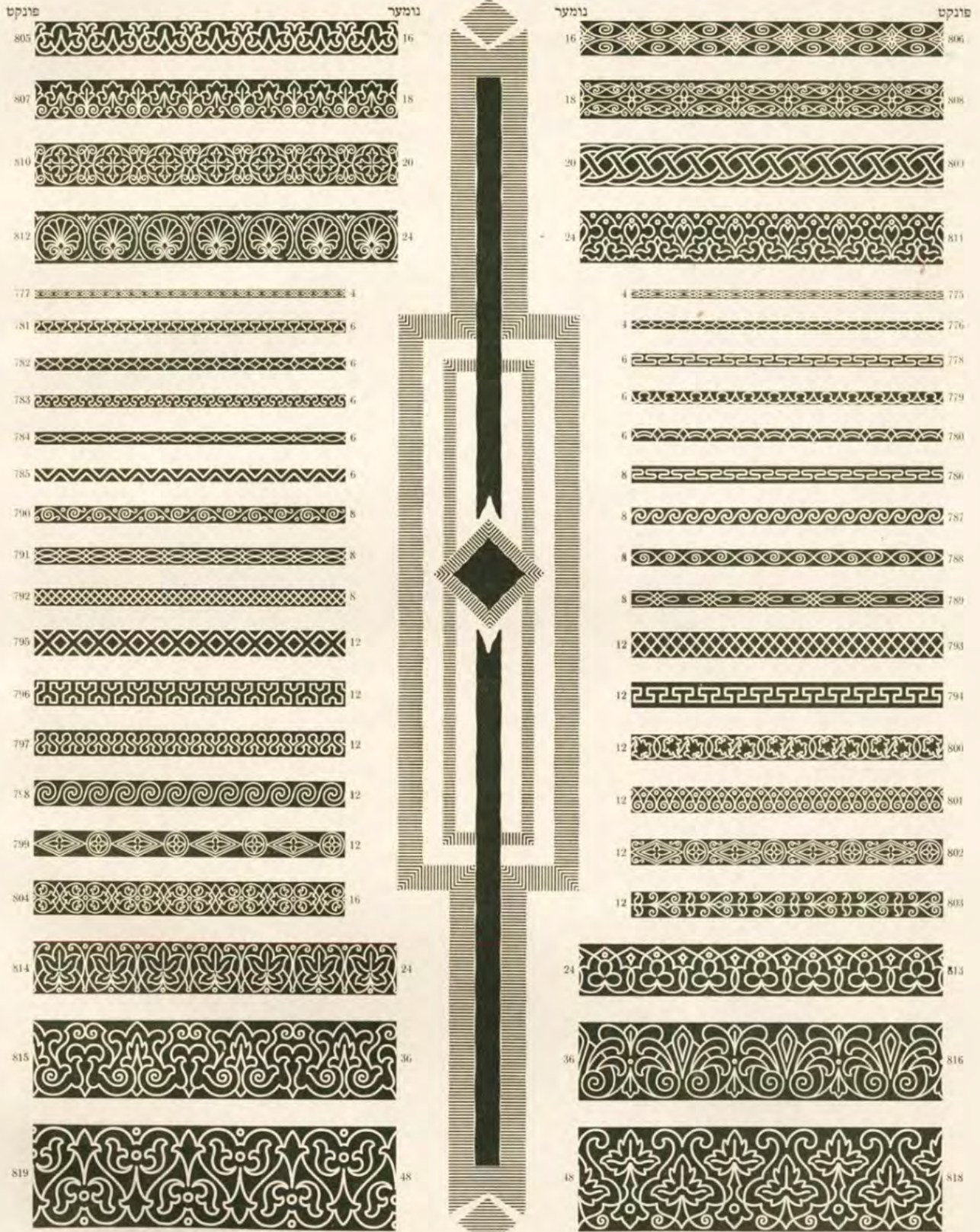

קלאסישע ביכער

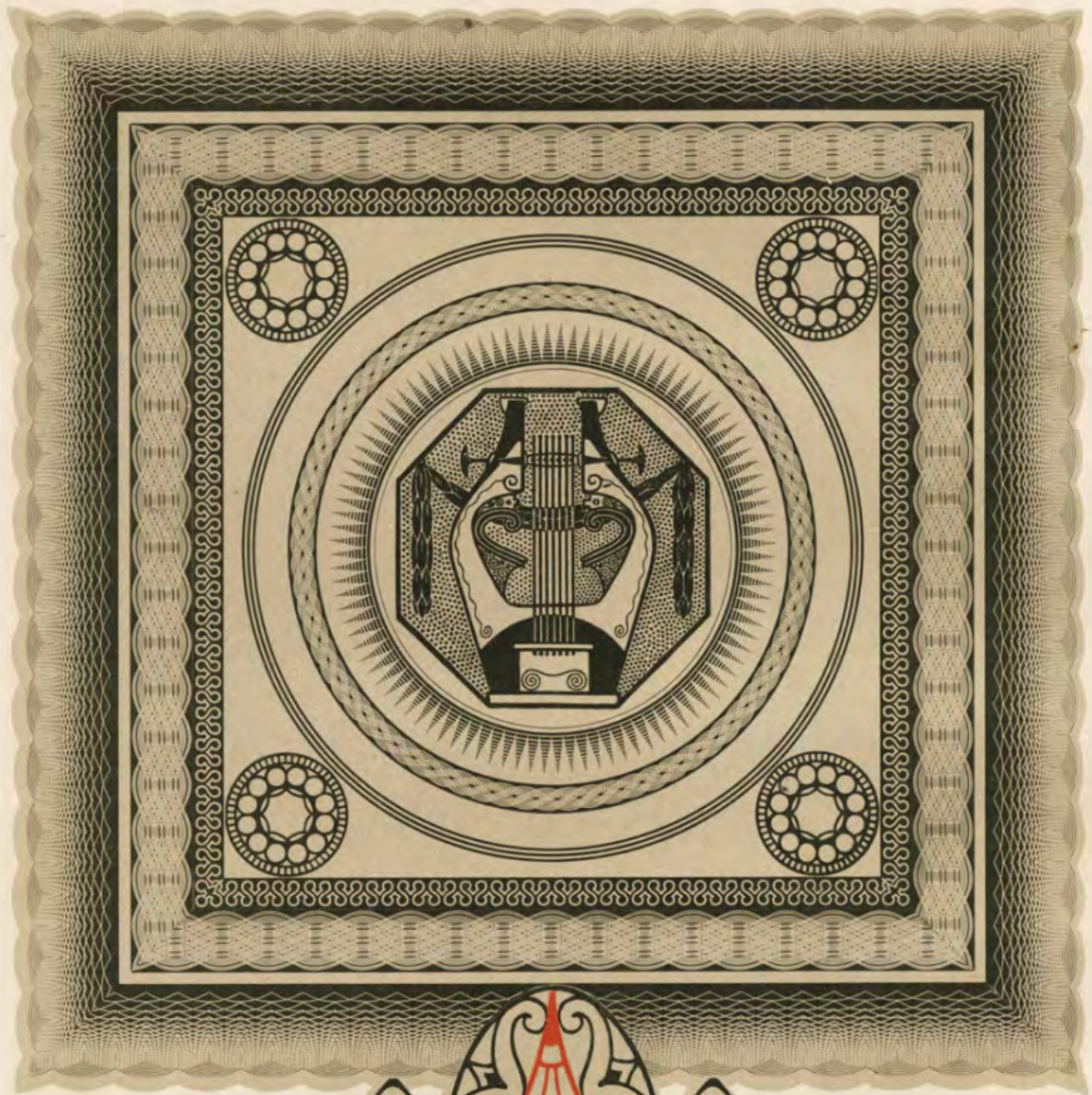

אינטערעסענטן באקומען אויף פארלאנג צוגעשיקט אינווער רייכע מעסינג-פראבע

מעסינג איינפאסונג-ליניען, טוש-ליניען און גרוי טוש-ליניען

אינטערעסענטן באקומען אויף פארלאנג צוגעשיקט אונזער רייכע מעסינג-פראבע

ביטע צו באַכטן!

דיוער קאטלאג ענטהאלט נור אַ קליינעם אויסצוג פון אונזערע רייכע מעסינג־פאבריקאטן.
אינטערעסענטן, פארלאנגט אונזער מעסינג־הויפטפראבע.

ביטע צו באַכטן!

די ארנאמענטן און וויגנעטן וועלכע זיינען אפגעדרוקט געווארן אין דיזען קאטאלאג, בילדן נור א קליינעם טייל פון אונזער אומפאנגרייכער פראבע, אינטערעסענטן, פארלאנגט אונזער ספעציאל-פראבע.

Die Drucklegung dieses Katalogs erfolgte in unserer Hausdruckerei

H. BERTHOLD

SCHRIFTGIESSEREIEN
UND MESSINGLINIEN-FABRIKEN
AKTIEN-GESELLSCHAFT

BERLIN SW 61
LEIPZIG, STUTTGART, WIEN UND RIGA

Die hebraeische Sprache

Diese Sprache ist vor andern wohl einfältig, aber majestätisch und herrlich, schlicht und wenig von Worten, aber da viel hinter ist, also daß es ihr keine nachtun kann; sie ist die allerbeste und in Worten reichste Sprache, und rein, bettelt nicht, hat ihre eigene Farbe. Ohne sie kann man die Heilige Schrift nimmermehr recht verstehen, denn das Neue Testament, ob's wohl griechisch geschrieben ist, doch ist es voll Ebraismen und ebräischer Art zu reden. Darum haben sie recht gesagt: Die Ebräer trinken aus der Brunnquelle, die Griechen aber aus den Wasserlein, die aus der Quelle fließen.

Martin Luther.

BERNARD